

arxiu del
centre excursionista
de terrassa

El Pare Joan Solà i Coromines (1873 - 1935).

(Reproducció de la fotografia apareguda a l'ARXIU n.º 98, de novembre - desembre de 1935).

SUMARI

Participació.

El present número de l'ARXIU.

Record del Pare Joan Solà, en el 50^è aniversari del seu traspàs.

L'excursionisme terrassenc, per Pau Gorina.

Els setanta-cinc anys del nostre Centre, per M. Planchat i Villacampa.

Dels primers homes del Centre, per M.F.

Història viscuda dels primers dies del Centre Excursionista de Terrassa, per Agustí Badia i Vivó.

Cinquanta anys del Llibre d'Honor del Centre, per Francesc Palet i Setó.

De les noces de platí, un testimoni que anirà creixent, pels deu socis més antics del CET.

Crònica de l'excursió commemorativa de la primera sortida oficial del Centre, per Mateu Fusalba i Bosc.

De Terrassa al Canigó, per Francesc J. Suárez i Fernández.

Els primers atuells i la primera excursió, per Salvador Purull.

El feix mil·lenari de l'Obac, per Ramon Cabeza i Sabater.

PORTADA: Placa commemorativa del 75 Aniversari de la fundació del C.E.T., donada per la Secció d'Esquí.
(Foto: Jordi Albareda).

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA - Raval de Montserrat, 13 - Apartat de Correus 491
Telèfon 788 30 30 - TERRASSA (Vallès Occidental)

arxíu
del

centre excursionista de terrassa

Adherit a la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana d'Esquí
Federació Catalana d'Espeleologia
Institució Catalana d'Història Natural

QUARTA ÈPOCA - JULIOL / DESEMBRE 1985 - N.ºS 42 - 43

PARTICIPACIÓ

En acabar les celebracions del 75^è aniversari de la fundació del Centre, és el moment de fer valoracions de tot aquest ampli ventall d'activitats portades a terme com una mostra més de la dinàmica excursionista i muntanyenca de la nostra entitat.

En començar el 1985 amb una carta adreçada a tots els socis intentàvem sensibilitzar-los de la necessitat que aquesta efemèride fos una mostra de col·laboració i participació de tothom. Enteníem que només d'aquesta manera els 75 anys del Centre serien la resposta d'un treball col·lectiu.

Hem de dir que els objectius fixats al principi els hem pogut assolir. Vegem-ne, doncs, els resultats.

— Dues exposicions al Centre Cultural: la Setmana Espeleològica i l'Exposició de Fauna i Flora de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac.

— Dues exposicions a la nostra seu. el Saló de Fotografia i l'Exposició Retrospectiva del 75^è aniversari.

— L'expedició al Saipal amb un èxit total.

— El "trekking" als Andes del Perú.

— Marxa popular per les rodalies de Terrassa.

— Marxa Terrassa-Canigó.

— Marxa popular per les rodalies de Terrassa.

— Marxa Terrassa-Canigó.

— Acte musical conjuntament amb el Retaule Artístic.

— Concurs literari.

— Acte central del 75^è aniversari el dia 30 de novembre, amb tots els actes que ja recordareu.

— La propera aparició del Mapa i de la Guia de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac; treball que una comissió porta a terme fa prop de 2 anys.

— I a més totes les activitats anuals com són curses, conferències, diada de germanor, campaments i d'altres treballs habituals, que aquest any s'han fet sobresortir.

Aquests són els objectius fixats des d'un bon començament.

Creiem, doncs, que aquest bagatge tan actiu ha estat possible gràcies a la participació de molts socis, i que això és una resposta a la capacitat d'activació de la nostra entitat.

Pensem que actuacions com aquestes — tot i que al llarg dels 75 anys n'hi ha hagut d'altres — han estat les que han fet possible que hàgim estat honorats amb la de la Medalla d'Or de la nostra ciutat, distinció que ens concedeix l'Excel·lentíssim Ajuntament de Terrassa.

Enhorabona.

EL PRESENT NÚMERO DE L'«ARXIU»

Trobareu que el número de l'ARXIU que teniu a les vostres mans té unes característiques que s'aparten de les corrents. Dins d'aquestes característiques volem referir-nos, per exemple, als treballs que fan menció directa o indirecta als 75 anys de la nostra entitat. En aquest sentit hem d'assenyalar que un tema com aquest, per si sol, mereixeria d'ésser tractat en un número independent. Tanmateix, les disponibilitats econòmiques han impedit aquesta avinentesa, i hem optat per incloure tots aquests treballs en el present número, que, d'aquesta manera, ve a constituir-se com a número especialment dedicat al 75^è aniversari.

D'altra banda, podem comunicar-vos que es troba en fase avançada d'elaboració un número de l'ARXIU que serà independent de la sèrie habitual, i que vindrà a ser un recull antològic dels articles apareguts en l'ARXIU al llarg dels esmentats 75 anys, fent referència expressa i específica al massís de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac. Creiem que la seva publicació és imminent.

RECORD DEL PARE JOAN SOLÀ, EN EL 50^è ANIVERSARI DEL SEU TRASPÀS

Transcripció actualitzada d'un Editorial publicat a l'ARXIU DEL C.E.T. n.98, —corresponent als mesos de novembre-desembre del 1935— Integrament dedicat a la memòria de l'il·lustre, arqueòleg, historiador, naturalista i folklorista, que fou Soci Honorari i incansable col·laborador del nostre Centre, el Pare Joan Solà i Coromines, escolapi, del qual, remembrem la seva memòria, amb admiració i agraïment, amb motiu del 50^è aniversari del seu traspàs.

Ara que el nostre Centre Excursionista celebra amb joia i esplendor les seves Noces de Plati i que les activitats dels primers setanta-cinc anys d'excursionisme treuen ufanosa florida, ara és quan és més digne i conhortador el record del qui fou company lleial i virtuós i exemplar excursionista, el Rvnd. P. Joan Solà, escolapi, Soci Honorari de la nostra entitat, traspassat el dia 7 de juny de l'any 1935, a la vila de Moià.

Home de tot cor, senzill, intel·ligent, actiu, ascendit sense defallir un sol instant, per la costa de la humilitat; fidel a la seva consciència; excursionista exemplar. Fou un entusiasta col·laborador d'ARXIU i, sota la seva direcció, el Centre va realitzar interessants i profitoses excavacions. Com se sap a ell es deu la part monogràfica de la "GUIA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT" que actualment acabem de reeditar en edició facsímil.

El P. Solà nasqué a Moià el dia 21 de febrer de l'any 1873. Ingressà a l'Escola Pia el 1880 i vingué a la nostra ciutat l'any 1915, procedent de Cárdenas (Cuba), on acabava d'exercir el rectorat del col·legi d'aquella ciutat.

El Centre Excursionista el nomenà Soci Honorari l'any 1930, i ara, recordant-lo amorosament, fem palesa la seva memòria i la seva valuosa tasca que no morirà mai entre nosaltres.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA DEL P. JOAN SOLÀ

Com a mostra de l'extensa erudició i coneixements pedagògics del P. Joan Solà, anotem una petita llista dels principals títols de la seva important producció bibliogràfica:

- Alguns macromicets dels volts de Terrassa.** Palamós, 1925.
- El Dinotherium Giganteum Kaup trobat a Terrassa.** (Col·laboració amb Mn. Bataller). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 108. Vol. 28. Barcelona, 1928.
- Hipparion gracile Kaup.** Butlletí. Publicació mensual escolar (Particular) n.º 6, pàg. 9. Terrassa, 1922.
- Trobada de restes d'Hipparion.** Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 91. Vol. 22. Barcelona, 1922.
- La Fedía Cornucopiae Gartu.** (comunicació verbal). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 97. Vol. 22. Barcelona, 1922.
- Jaciment al Vallès de "Bulimus Gerundensis" associat a un Melanopsis.** (Comunicació verbal). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 90. Vol. 23. Barcelona, 1923.
- Unes cineràries del primer període de l'Edat del Ferro a Terrassa.** (Comunicació verbal). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 63. Vol. 23. Barcelona, 1923.
- Una "Rabassola", extraordinària.** (Comunicació verbal). Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural. Pàg. 125. Vol. 25. Barcelona, 1925.
- El Fonoll.** Butlletí de la Secció Excursionista del Centre Social de Terrassa. N.º 16.
- La Tarongina.** Butlletí de la Secció Excursionista del Centre Social de Terrassa. N.º 18.
- El Tripó.** Butlletí de la Secció Excursionista del Centre Social de Terrassa. N.º 20.
- La Berbena.** Butlletí de la Secció Excursionista del Centre Social de Terrassa. N.º 22.
- Una Cistàcia.** Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa. N.º 41 - 1926.

- La Maduixera** (Fragària Vesca L.). Butlletí del Club Pirenenc de Terrassa. N° 31. - 1928.
- El Pericó**. Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa. N° 60. - 1929.
- Formació geològica de l'Obac**. Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural. Vol. 6. Pàg. 265. Barcelona, 1923.
- Una nova toia de l'Obac (Notes de Botànica)**. Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa. N° 28. - 1924. Pàg. 42.
- Establiment d'una peça de terra a la Calsina de l'Obac**. Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa. N° 65. - 1930. Pàg. 34.
- Can Torrella de Matadepera**. Butlletí del Club Pirenenc de Terrassa. -1925- Pàg. 20.
- Historial de Can Torrella de la Parròquia de Matadepera**. Terrassa, 1926.
- Deu normes per a lliurar-se dels llamps -traducció-**. Butlletí del Club Pirenenc de Terrassa. N° 12. - 1925. Pàg. 168.
- La capella de Sant Roc de la Barata**. Butlletí del Club Pirenenc de Terrassa. N° 11. - 1925. Pàg. 156.
- Na Gulleuma de Montcada**. Butlletí del Club Pirenenc de Terrassa. N° 36. - 1929. Pàg. 188.
- Sant Salvador de les Espases**. Arxiu del Centre Excursionista de Terrassa. N° 27. - 1924. Pàg. 1
- Història de Sant Salvador de les Espases**. Terrassa, 1929.
- Guia Monogràfica de Sant Llorenç del Munt -La Mola-**. Editada pel Centre Excursionista de Terrassa. - 1935. Nova edició facsímil, l'any 1984.
- Els dos castells de Moià**. Vic.

L'EXCURSIONISME TERRASSENÇ

Per Pau GORINA*

El Centre Excursionista commemora, brillantment, en el curs 1935-36, amb una sèrie d'actes, conferències i excursions, d'un relleu extraordinari, la data memorable del seu XXV^è aniversari.

La primera i pairal entitat excursionista terrassenca, amb aquests vint-i-cinc anys d'actuació constant i profitosa, ha anat recollint el fruit de la llavor sembrada, amb patriòtic entusiasme, per una colla d'elements de bona voluntat que en la tardor de l'any 1910, fundàvem el Centre, aureolat amb el prestigi d'un excursionisme espiritual i científic, gràcies al suport incondicional d'aquells mestres desapareguts com Cadevall, Sallent, Ferrer, Soler i Palet, Ventalló, etc. i els sobrevivents Palet i Barba, Elies, Galí, Pi de la Serra, Blanxart, Santamaria i altres companys.

La tasca del nostre Centre, ha estat sempre realitzar l'estudi de la nostra localitat en els diferents aspectes natural, històric i folklòric, per tal de fer conèixer i alhora arxivar, el nostre tresor patrimonial. Per això, les primeres excursions realitzades foren de caràcter arqueològic als principals monuments; d'investigació geològica i espeleològica a la nostra muntanya vallsana i d'estudis paleontològics, entomològics, botànics, petrogràfics i d'altres branques de les ciències naturals, alternats amb excavacions i recerques que ajudessin a aquells estudis.

Si excursionisme és investigació, és curiositat per la història dels llocs, coses i persones, és voler explicar-se molts fenòmens naturals i geogràfics i frisar-se per conèixer les coses que la terra produeix i conté; és indubtable que el nostre Centre Excursionista, ha realitzat una extraordinària escola excursionista, creant i educant un nombrós estol de deixebles que no sols han nodrit les seves files d'associats, sinó que molts d'aquests, portats per afanys i respectables ambicions, han creat altres entitats locals d'excursionisme i així amb orgull patriòtic, Terrassa es pot vanagloriar d'ésser la ciutat de Catalunya, que amb relació amb el seu poblament posseeix un major cens d'entitats i seccions excursionistes i un major nombre d'associats que practiquen l'excursionisme, tant en l'aspecte col·lectiu, com en l'individual.

Reconeixem, però, que el llevat principal per a la creació del nostre Centre, el constitueixen dues finalitats essencials: el respecte als venerables monuments arqueològics terrassencs i un fervor entusiàstic per les bel·leses de la nostra preada muntanya de Sant Llorenç del Munt. Ella, a poc a poc, a semblança de la fortitud de les seves bancades de conglomerat, ha anat educant i emmotllant, fortes, espirituals i patriòtiques, totes aquestes fornades de joventuts excursionistes, que cada festa l'envaeixen, amb el noble desig de conèixer-la i estimar-la més.

Fruit de les investigacions a l'esmentat massís i de la valuosa col·laboració del nostre maguanyat soci honorari el Rvnd. P. Solà (l'exemple del qual s'ha fet realitat en aquests últims temps amb la proliferació de l'excursionisme d'estudi i de recerca científica), és la monografia

(*) El treball que ací reproduïm va ser publicat a l'«Arxiu del C.E.T.» n° 99, corresponent a gener i febrer de 1936, i fa referència a la significació de l'excursionisme en l'àmbit terrassenc, amb motiu del XXV^è Aniversari de la nostra entitat. Hem tingut interès a reproduir-lo en el present número perquè, en escaure's enguany el LXXV^è Aniversari, ofereix un bon punt de referència en el sentit de poder considerar l'evolució de l'excursionisme terrassenc en aquest període de cinquanta anys. La comparació d'aquest treball amb d'altres que figuren en el present «Arxiu» és prou il·lustrativa de dues èpoques que mantenen entre si uns certs lligams comuns però també unes grans diferències.

i guia de Sant Llorenç del Munt, que el Centre Excursionista de Terrassa ofereix, amb motiu de les seves noces d'argent, a tots els bons excursionistes.

L'historial de la vida del Centre, es troba ple d'actes i activitats d'aquest caràcter d'excursionisme científic que li infiltraren els seus fundadors, agermanat amb una modalitat de caire esportiu esdevinguda en l'excursionisme, com són les pràctiques dels esquís, de l'atletisme, de l'acampada, dels escalaments, del davallament a les cavitats subterrànies, etc.

En els seus començaments, interessà al Municipi i a la Junta de Museus, per la realització de les excavacions de Sant Pere i la restauració de les esglésies, que avui, gràcies a l'esforç d'aquestes dites corporacions i de l'ajut esmerçat, podem veure bellament dignificades, havent editat el Centre, per tal de divulgar-ne els tresors arqueològics, la «Monografia de les Esglésies Romàniques de Terrassa». A la sorollosa campanya en defensa de la integritat del retaule major de l'Església del Sant Esperit, es deu principalment la salvació del magnífic altar barroc, obra escultòrica dels Monpeò, que avui admirem bellament daurat i restaurat.

El Centre inicià aquells magnífics i populars aplecs de germanor excursionista a l'Obac i a d'altres bells paratges de la nostra muntanya; organitzà les primeres excursions estiuenques al Pirineu, que més tard la Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya ha convertit en un continuat pelegrinatge, especialment durant l'hivernada, per fruir de l'esport de l'esquí. Col·laborà, també amb el Centre Excursionista de Catalunya, a l'organització de les primeres curses de muntanya (Sant Llorenç del Munt) i a l'exploració científica de les més importants unitats espeleològiques de la nostra muntanya; inicià totes les pràctiques de l'atletisme i de les curses a peu a la nostra ciutat laborant sempre en totes les manifestacions de caràcter artístic i cultural.

En l'acampada i les escalades, ha estat una de les entitats excursionistes de Catalunya, que més s'ha distingit; i convinguem que si paral·lelament amb aquests aspectes, que contribueixen a enfortir la joventut, no es descuiden aquells estudis naturals, històrics i folklòrics, es realitzarà un veritable excursionisme i una alta escola de civilitat, convertint l'excursionista en un home fort, educat, ple de coneixements i, per damunt de tot, amant espiritual de la nostra terra.

Aquest ha d'ésser el nostre excursionisme i la tasca continuativa del Centre Excursionista de Terrassa, perquè pugui assolir, amb el màxim de prestigi, noves fites en la noble tasca educativa, cultural i excursionista.

ELS SETANTA-CINC ANYS DEL NOSTRE CENTRE

Per M. Planchat i Villacampa

Aquest treball forma part de la glosa explicada en l'acte acadèmic celebrat al Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa, amb motiu de la cloenda de les diverses manifestacions que tingueren lloc en ocasió del LXXVe aniversari de la fundació del C.E. de Terrassa.

Cal advertir, no obstant això, que s'hi han incorporat noves dades i a l'ensem s'ha procurat adaptar-lo a la diferenciació que suposa tota exposició oral de l'escripta.

26 de novembre del 1876. Turó de Mongat. Partença d'allò que amb el temps esdevindria l'excursionisme autòcton, aquesta forma d'activitat tan nostra entre científic i esportiva.

18 de setembre del 1910. Uns terrassencs de tremp, inquietos, probablement influenciats pel moviment modernista i esperonats pel renaixement de tantes coses al nostre país, posa el basament de l'excursionisme local. Aquell excursionisme en que les sortides a muntanya eren àmpliament superades per un estol d'activitats que anaven de la ciència al folklore, passant per una veritable escola de civisme que havia de formar moltes generacions.

El repàs del vell ARXIU ens dona la mesura de la tasca ben feta, portada a cap per aquells pioners entusiastes als quals probablement cal atribuir, entre altres moltes coses, el fet que avui poguem fruit de la visió de les esglésies romàniques de Sant Pere, preat tresor arqueològic mai prou valorat.

Com en tota entitat i més en les de signe altruista, no poden faltar els moments de crisi que afortunadament en la majoria dels casos suposen un canvi de signe. Així veiem que el 1919, superada una d'aquestes fatalitats i coincidint amb el nou impuls alpinístic que es generava a l'Europa de la postguerra, s'incorpora al Centre saba nova. És el moment en què les activitats cara a muntanya prosperen, absorbint la major part de la vida social. No obstant, la tasca dels estudiosos continua, destacant la recopilació de material amb destí a la confecció de la Guia monogràfica de Sant Llorenç del Munt que tardarà encara 16 anys a veure la llum. Obra cabdal encara avui no superada i que honora el Centre i els homes que la feren possible.

Abans d'arribar al vint-i-cinquè aniversari de la seva fundació, en l'ordre muntanyenc es passà de les tímides excursions inicials pre-pirinenques, al descobriment dels alts cimals del Pirineu i als primers tempteigs als Alps; l'escalada començà a insinuar-se; l'esquí especialment de muntanya ja s'havia estrenat; els campaments a cotes altes iniciaven al seu peregrinatge. Per la tribuna de l'entitat havien passat prestigioses figures en el camp de l'excursionisme, de la ciència i de les lletres. La guia monogràfica de Sant Llorenç entrava en galeres.

La quasi ininterrompuda aparició de l'ARXIU i d'altres publicacions sobre interessants temes locals en les quals col·laborà el Centre, ha estat testimoniada de la imponent tasca realitzada en aquest període que conclou amb el primer quart de segle de la seva existència. Som al 1935 i heus ací a grans trets, el que foren els primers vint-i-cinc anys de la nostra entitat. Coincidint amb l'any del XXVe aniversari, es commemorà a tot Catalunya el centenari de la destrucció de Poblet. L'organització dels actes que tingueren lloc a la nostra ciutat fou confiada al Centre, el qual estigué present en l'acte central celebrat a l'esmentat cenobi amb una nombrosa participació d'associats. Excuso una major dedicació en aquest període, per haver-ho fet ja els vertaders protagonistes, a través de les cròniques aparegudes a l'ARXIU n.º 99 corresponent als mesos de gener-febrer del 1936, any XVIIIe-segona època.

En les cròniques referides als actes del vint-i-cinquè aniversari, hi ha un denominador comú: la satisfacció per l'obra realitzada i l'optimisme cara a un futur ple d'esperança.

Encara ressonaven les manifestacions de joia que emplenaren aquelles celebracions, quan esclatà una de les majors tragèdies que ha commòs el nostre país.

La ruptura havia d'ésser brutal. Molts companys que fins aquell moment havien compartit el pa i la sal units per un ideal comú, foren mobilitzats en bàndols contraris, convertint-se en protagonistes involuntaris d'una lluita fratricida i inútil que mai més hauria de repetir-se.

Orfa l'entitat de la dinàmica juvenil, en el període bèl·lic i en circumstàncies tan poc favorables, entrà en una fase de quasi inacció. Algunes activitats purament testimonials a càrrec de l'element femení de la casa donaven fe de l'existència d'un esperit que es negava a claudicar.

Quan el brogit de les armes emmudí, el panorama no podia ésser més descoratjador. En l'aspecte material es començava de zero, però d'aquelles cendres calentes, residus d'un foc animat constantment des de l'any 1910, n'havia de sorgir un moviment que ens fes dignes continuadors del bagatge que ens llegaren.

La migradesa d'activitats en els primers quatre anys d'aquesta nova represa, podríem justificar-la parlant de mort, exili i alguna temptativa de desviació que afortunadament va ésser neutralitzada per homes providencials que com diríem vulgarment se la jugaren.

Cal reconèixer que en aquells moments de confusió sorgiren discrepàncies greus per motius aliens a la vida de l'entitat, com és cert que els protagonistes teníem més arrelat l'amor al Centre que als motius que les originaren.

Foren moltes les dificultats que s'hagueren d'afrontar, donat el cas que l'excursionisme a Catalunya havia comès el "pecat" de traçar-se uns objectius ben definits, portat per la dèria de voltar món i conèixer la geografia, l'art, la història i els costums i la llengua de la nostra terra. Era natural, doncs, que aquelles dificultats en forma de repressió, desvetlessin molts sentiments patriotes de rebel·lió i de servei al país.

Les noves generacions empenyien vers la consecució de nous horitzons. La inactivitat forçada es deixava enrera, calia insistir en la recuperació per a situar-nos a l'alçada d'aquell mercat comú d'ideals culturals i de valors formatius de la joventut, sorgit d'una Europa altre cop martiritzada i en franca recuperació.

El camp d'acció de les sortides a muntanya ultrapassava el Pirineu, l'escalada com a especialitat irrompia amb empena, l'esquí convertit en competició es desmarcava netament del de muntanya, l'espeleologia iniciava les seves exploracions, les ciències havien perdut esbranzida en sorgir entitats de dedicació específica. La tribuna del Centre continuava sent compartida per importants figures de la vida cultural del nostre país que amb el seu verb ens il·luminaven la llarga i negra nit que ens embolcallava.

A part de la realització d'excursions i d'altres activitats de caràcter individual, fou la seva obra social la que donà al Centre la força per a mantenir-se ferm. Les tradicionals Diades de Germanor, els Campaments d'alta muntanya, la celebració de les festes de Sant Bernat a la Mola, el comiat de "quintos", campaments de primavera, tardor i sobre neu organitzats per la Secció d'Alta Muntanya, la missa del Gall, les "pinyonades" i altres que probablement oblidem, en són exemple.

La incondicional col·laboració de les Seccions, aquestes cèl·lules imprescindibles, amb la seva vitalitat, aportació d'idees i ajuts, foren un factor determinant per a la consecució dels objectius fixats per l'entitat mare.

L'interès per tot el que afecta la nostra ciutat es materialitzà tantes vegades com calgué, col·laborant en tasques adients.

L'òrgan de comunicació, el conegut ARXIU de tan grata memòria, com tantes altres coses, deixà de publicar-se el 1936. El 1943 apareix la publicació que continuaria el nexa d'unió entre l'entitat i els socis; s'anomenà CIRCULAR; s'inicià amb una presentació de circumstàncies i en castellà, per a convertir-se posteriorment en bilingüe. Amb el temps anà millorant fins al punt d'ésser una de les publicacions excursionistes més acceptables en l'àmbit del país.

La Guia monogràfica de Sant Llorenç apareixia a la llum pública, després d'un llarg calvari. No cal dir que s'exhaurí ràpidament.

HEM ARRIBAT AL 1960 i amb ell el Centre ha cobert una segona etapa. El que s'acaba d'exposar respon en síntesi a un període bastant dens d'activitats i que amb més amplitud es detallen en la CIRCULAR n.º 99 de juliol-sebre. del 1960 dedicada especialment al CINQUANTENARI. A l'esmentada crònica hi hauríem d'agregar, per la seva significació de represa d'activitats, l'acte que tingué lloc el desembre de 1939 en l'estatge social on s'estrenà l'obra musical titulada "Suite pirinenca", original del compositor Ramon Serrat, de tan grata memòria i inspirada en les impressions muntanyenques del nostre company, suara traspasat i mai oblidat, Agustí Fabra i Bofill. Cal destacar que l'esmentada composició, posteriorment s'executà al cinema Rambla i mesos després al Palau de la Música Catalana, interpretada en aquesta ocasió per l'Orquestra Simfònica de Barcelona sota la direcció del mestre Pich Santasusagna.

Molts dels presents recordaran encara les brillants celebracions que tingueren lloc amb ocasió del cinquantè aniversari. Actes variats, de molta significació, obtingueren un assenyalat èxit.

Cal destacar per la seva emotivitat, l'homenatge als socis fundadors i ex-presidents, presents en aital ocasió.

D'entre altres coses que podríem comentar a títol de resum, la valoració que avui se m'acut de fer als vint-i-cinc anys d'aquella data, és que quedà sobradament demostrada l'alta consideració i l'estima profunda que tant la gent de la casa com els terrassencs en general, i al capdavant les seves autoritats, els mereixien les coses del Centre.

En la nova singlada que s'inicia als anys seixanta i a la qual ens dedicàrem amb la deguda amplitud, inevitablement nous corrents sòcio-político-econòmics que de manera accelerada apareixen amb la dècada, havien d'afectar l'excursionisme, i de quina manera!! Aquesta nova era suposava el trencament de tot un esquema, en entrar en crisi bona part dels principis que fins aquell moment es consideraven prioritaris.

La vida social de les entitats havia de ressentir-se per causa dels nous corrents que amb violència bufaven per tots els costats. El nostre Centre no n'era l'excepció. Calia aprofundir els ideals inicials, de manera ferma, i en la mesura del possible conservar l'essència dels principis, sens perjudici que unes noves estructures marquessin el camí del futur, que es preveia mogut.

S'entrava en el període en què l'afany de protagonisme personal, posava en perill les activitats de tipus col·lectiu.

La cursa desenfrenada per a la obtenció de "premières" estava a l'ordre del dia, l'olor de "vedetisme" enriava l'ambient. Noms de llocs llunyans ressonaven estridents, mentre que els dels paratges que ens són familiars emmudien.

Calia acceptar aquest expansionisme superatiu, ja que l'evolució no es pot aturar i es fa necessari cada dia anar a més.

Però a l'ensem calia tenir cura i inculcar els coneixements bàsics de les nostres contrades i tot el que envolta el món excursionista a la gent jove i amb tots els mitjans que es disposés, integrant-la en la idea de fer país. No hi cabia la resignació al fet que l'excursionisme es convertís en la condició estricta de manifestació esportiva, amb les implicacions i motivacions de tipus competitiu que aquest fet comporta.

L'alta inspiració pedagògica d'aquesta activitat, vertadera escola de coratge i de formació de jovent, la situa en un pla òptim per aconseguir el camí de l'espiritualitat per amortir l'egoisme, i en el de l'amor, per a procurar la solidaritat entre els homes. Aquests valors no podien perdre's.

Crec que el nostre Centre assimilà amb bastant d'èxit la nova situació, com ho proven les activitats desenvolupades en aquest tercer període que comprèn els darrers 25 anys. Es evident que han canviat moltes coses i que cadascú ho valorarà segons les seves preferències.

La comprensió afluïda i en quasi perfecta simbiosi es feren compatibles les velles tendències amb les novelles inquietuds generades pel moment de convulsió que ens ha tocat de viure. Problemes no n'han mancat i en alguna ocasió, lamentablement, les decisions enèrgiques han aparegut.

Si en els seus orígens, quan el Centre era una família i els temps eren uns altres, existien moments difícils, ¿poden evitar-se ara amb el miler de socis que en els darrers anys s'han incorporat a l'entitat i amb l'ampli ventall d'activitats obertes a tothom que s'hi realitzen?

La posició de l'entitat ha estat determinada per la convicció que, amb la seva capacitat, pot constituir una font d'impulsió creativa amb força suficient com per a garantir la seva existència.

Hem esmentat la paraula crisi en diverses ocasions per a ser fidels a una realitat tangible que no ha d'avergonyar-nos i que és coherent amb el tractament amb què per principis acostumem a anomenar les coses.

No obstant això les noves estructures funcionen; donem una llambregada a les principals activitats portades a terme en aquest darrer quart de segle de l'existència del Centre, i ens en convencerem.

En aquest balanç que hem procurat sintetitzar en la mesura que ha estat possible, hem prescindit de l'ordre cronològic i numèric per a fer-lo menys carregós. La importància del nombre és relativa; la del contingut, essencial.

Les EXCURSIONS de tipus oficial per les muntanyes veïnes, els Pirineus, Pics d'Europa i altres massissos de la Península Ibèrica han estat nombroses així com en la cadena alpina. Assenyalem també els habituals cicles d'esquí de muntanya. Les excursions amb fins culturals, també hi han fet acte de presència sobresortint els perseverants "itineraris romànics".

Les exploracions i prospeccions subterrànies han passat a la majoria d'edat com ho demostra el fet que els espeleòlegs de casa nostra han multiplicat les seves activitats per la Península, les Illes i les Canàries sia en sortides esporàdiques o a través de les campanyes anuals de Setmana Santa i Vacances.

En el terreny particular mereixen destacar-se les iniciatives portades a cap que han estat moltes i importants. Socis de la casa han trepitjat diversos indrets de Catalunya i de l'estat, i el radi d'acció ultrapassava les nostres fronteres terres enllà, amb gran quantitat d'itineraris

meitat turístics, meitat excursionistes, que com una immerisa teranyina s'han estès per tota l'esfera terrestre a la recerca de l'aventura i el gust pel coneixement de cultures desconegudes i formes de vida diferenciades.

Testimonia aquesta activitat, l'homologació que per una o altra raó s'ha fet patent a través de les nostres publicacions i que comprèn en l'ordre viatger nombroses incursions pel conjunt dels Alps, els Vosgos i la majoria de nacions del Vell Continent sense oblidar alguna passejada romàntica per les vores del Rin o la contemplació insòlita que ofereix el Cap del Nord.

El Marroc, Argèlia, Tunísia, Líbia, Egipte, el desert saharià, la vall del Nil, les catarates Victòria o l'estada a redós del Kilimanjaro de l'Àfrica fascinant.

Saltant l'Atlàntic, consocis nostres han petjat el continent americà des del Canadà a la Terra del Foc, amb dedicació especial als Parcs nacionals a l'Oest dels EE.UU. i els seus "canyons" amb l'emoció que suposa el descens pels ràpids del riu Colorado; la contemplació de la Sierra Madre mexicana, les aigües del Orinoco o l'estada a l'illa antillana de Tahití. La sempre interessant incursió a l'arxipèlag de les Galápagos i la contemplació de l'extens rosari de la cadena andina amb les serralades Blanca i Huay Huash o les espesses selves de l'Amazònia peruana.

A l'Oceà Pacífic anatem les illes de Pasqua, Papua, Nova Guinea i Filipines; a cavall entre l'esmentat oceà i l'Índic, les de Java, Bali, Comores i les Seychelles.

Quant al gran continent asiàtic l'encetem començant a la cosmopolita Hong Kong, per a seguir rutes a l'entorn dels gegants de l'Himàlaia. L'Índia, Nepal, el Pakistan amb les regions del Caixmir i el Karakòrum i el veí Turkestan ubicat a l'URSS.

Turquia ha estat testimoni de les inquietuds dels nostres biòlegs que hi han acudit interessats per determinada fauna.

Escalades i ascensions de no menor importància s'han portat a cap a redós del nostre àmbit de Sant Llorenç, Montserrat, Pedraforca, Montsec i més enllà a tota la carena pirinenca i Pics d'Europa.

Als Alps i per citar les activitats més importants hi trobem ascensions i travessades al Mont Blanc, Byonannasay, Rochefort, Dru, Agulla de Midi, Agulla Verda, Dent del Gegant, Agulla de Chardonet, Mont Blanc de Tacul, Meije, Ecrins, Pilatte, Dibona, Dom de Neige, Dent Blanche, Gran Combin, Tête Blanche, Gran Paradiso, Piz Badile, els Bernines, Dom des Mischabel, Cervin, Mont Rosa, Breithorn, Liskam, Eiger, Grans Jorases, Cima Grande de Lavaredo, Grossglockner i d'altres que possiblement oblidem.

En el que fa referència a l'extensa cadena dels Andes, cal esmentar els Chopicalpi, Yerupaja, Aconcagua, Sajama i altres cims de les serralades Blanca, Vilcabamba, Vilcarota, Real... En el mateix continent americà el volcà Popocatépetl a Mèxic i el Mont Whitney i Grand Teton als EE.UU.

A la regió de les màximes cotes del món, a part els "trekkings", destaquem ascensions al Distaghil Sar, Mount Kalanoi, Sokio Kang, Mongma i Pokalde per citar-ne algunes.

I finalment i en just contrast entre els països del gel, Groenlàndia o les passejades d'esquí de fons per Lapònia, i el de la sequera representat pel Kilimanjaro o l'Hoggar, clou aquest repàs retrospectiu d'activitats portades a cap amb il·lusió —i que avui queden plasmades en aquestes ratlles, en forma de llegat per al futur i homenatge als fundadors del CET— fent menció de la modesta excursió a l'ermita de Santa Maria de Campanyà (més coneguda per Sant Mamet) que suposava l'inici de les nostres activitats.

En CONFERÈNCIES, SESSIONS DE CINEMA O DIAPOSITIVES, els temes tractats, sempre interessants, han versat sobre una gran varietat de matèries.

Hi compten les relacionades amb la muntanya, l'esquí, l'espeleologia i l'escalada, admirablement presentats per socis de la casa o d'entitats germanes. Noms de primeres figures del muntanyisme ens han honorat amb la seva presència i així els Terray, Cassin, Livanos, Hiebler, Diemberger, Audobert, Despieu, Cordier, Vallençans, Robbins o Buhler ens han fet viure de prop les seves experiències. Reiteradament els nostres Anglada i Pons també han ocupat la tribuna.

Poetes, literats i científics ens traslladaren al món de les respectives especialitats: història, geologia, arqueologia, medicina, meteorologia, astronomia, astrologia, ornitologia...

Vertaders enamorats de les seves passions ens parlen de l'anomenada música clàssica, del jazz, de viatges, de fotografia, d'escafandriste, d'ecologia o escoltisme, de flors de muntanya o dels pessebres. Àdhuc els candents temes econòmics també hi apareixen.

Altres actes que configuren el nostre tarannà no podien faltar-hi com, per exemple, vetllades nadalenques, diada de Reis per als infants, exposicions, cinema amateur, salons-exposicions de muntanya i esquí...

Pel que fa referència a ACTIVITATS D'ACCIÓ FORMATIVA I DE DIVULGACIÓ, anatem:

Cursets d'excursionisme, d'escalada, d'alta muntanya, d'esquí alpí i de fons, de micologia, de botànica, de topografia, d'iniciació a l'espeleologia i setmanes de divulgació espeleològica, lliçons de català, sortides per a la mainada, etc.

Entre el que podríem qualificar d'ACTES MULTIDUDINARIS, anatem: les Diades de Germanor, la Missa del Gall, els Campaments d'Alta Muntanya, les Diades de Sant Bernat, les Vetllades de Benvinguda a la neu. I en un cercle més reduït, els campaments de tardor i els d'hivern sobre neu.

La convocatòria de CONCURSOS I COMPETICIONS d'estímul, centra en el Saló de fotografia i de muntanya, el Concurs social de diapositives, la Marxa excursionista de regularitat, els campionats socials d'esquí alpí, la cursa del Vallès, "Núria-Puigmal-Núria" amb esquís, Concursos literaris; així mateix, ens ha estat encarregada l'organització per torn, dels campionats d'esquí del Vallès, així com la 39^{ena} Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya, que meresqué el reconeixement de la Federació.

Un bon estol de socis, ens han fet presents en ral-lis de muntanya i d'esquí, marxes de regularitat, curses d'esquí alpí i de fons, etc.

Quant a PUBLICACIONS, en el període 1960-1985 continuà apareixent la Circular o "butlletí", com familiarment l'anomenàvem. L'any 1963 el contingut és quasi tot en català. El quart trimestre del 1974 es publicà la darrera de les esmentades circulars amb el n.º 156. L'exemplar corresponent a gener-març del 1975 recupera l'antiga denominació d'ARXIU, iniciant la quarta època de la qual aquest serà el n.º 1. És curiós de comprovar que, mentre antigament havia de reglamentar-se l'acceptació d'originals a causa del seu excés, en els darrers temps comporta més d'un mal de cap recollir material necessari per a tirar-lo endavant. Animeu-vos a plasmar en el paper les vostres vivències per a llegar-les al futur. Altrament hom pot preguntar-se com s'ho faran els cronistes amb motiu del Centenari, o és que llavors ja no interessaran els fets puntuals que marquen una fita?

De vertadera sorpresa, tant pel seu contingut com la presentació, es pot qualificar la no-

va publicació apareguda en el període que comentem, amb les sigles S.I.S., que aplega un recull de treballs espeleològics-científics molt interessants i de gran acceptació.

En el 2º trimestre del 1963 veu la llum el mapa topogràfic de Sant Llorenç, complement de la guia monogràfica apareguda el 1935.

Encara que es tracti de publicacions no editades pel Centre, és motiu de satisfacció constatar que alguns consocis, no satisfets amb el gaudi personal, hagin sentit la necessitat de transmetre a la col·lectivitat excursionista, en forma de guia, les seves recerques i observacions.

La biblioteca s'ha enriquit amb noves aportacions i la tasca callada, gens espectacular i poc agràida de qui en té cura, quasi de manera perpètua, és ben meritòria.

En un altre bloc d'activitats hi podem incloure la participació a la VI assemblea d'estudis comarcals, la col·locació de la taula d'orientació al cim del Montcau, per iniciativa d'un soci dels antics, l'organització de prospeccions arqueològiques, les gestions relacionades amb el Parc Natural de Sant Llorenç i Serra de l'Obac, l'assistència als actes del 900 Aniversari de la consagració del Monestir de Sant Llorenç del Munt, la celebració en el nostre local d'assemblees de la Federació Catalana de Muntanyisme i de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, l'adhesió al Congrés de Cultura Catalana i la posterior presentació i presència en el seu Secretariat, la participació en les festes del Centenari del Centre Excursionista de Catalunya, en l'anyal convocatòria de la Flama de la Llengua catalana, la col·laboració amb altres entitats germanes per a l'estudi d'una nova estructura dels organismes federatius més d'acord amb l'estil de llibertat i democràcia. Fins i tot, en un moment determinat, els nostres joves s'han incorporat al cos voluntari de bombers de la nostra ciutat, per tal d'ajudar-los en les tasques d'extinció d'incendis forestals. I no hi pot mancar la col·laboració de l'entitat en les tasques de neteja de boscos i avencs ubicats al nostre habitual camp de joc.

Personalitats com Joan Maragall (1961), Vicenç Vives (1962), Puig i Cadafalch (1968), Pompeu Fabra (1968), Alexandre Gall (1969), Pau Casals (1972 i 1974), Ferran Canyameres (1978) han estat recordades amb motiu de fets puntuals que exigien d'ésser recordats.

Si en l'àmbit col·lectiu ha estat molta la tasca desenvolupada, la projecció d'elements del Centre ha arribat fins a l'àmbit estatal en ésser guardonats, amb medalles de la Federació Espanyola de Muntanyisme, alguns dels seus membres. A nivell local també s'ha reconegut aquesta activitat personal en forma de guardons i homenatges.

També cal destacar el nomenament per a càrrecs de màxima responsabilitat federativa, a nivell nacional i estatal, de consocis nostres.

Amb el retorn a unes noves formes de vida col·lectiva, després del 1975 s'anà posant ordre a un estol de coses que així ho requerien. El 1977 es gestiona prop del "Registro Nacional de Entidades", la recuperació del nom de Centre Excursionista de Terrassa, fins aquell moment homologat en l'esmentat organisme amb una llengua que no es la nostra. La petició tingué èxit. Les exigències anaven més enllà i el 1980 se'ns permetia traduir els Estatuts al català.

En la petició dels terrassencs que reclamaven la correcta denominació toponímica de la ciutat, hi férem costat mitjançant un escrit adreçat a les autoritats locals.

Entre les moltes inquietuds desvetllades amb motiu del Congrés de Cultura Catalana, no podia faltar-hi la que afectava l'excursionisme. I així veiem que al 1977, en conferència col·loqui que tingué lloc a nostre local s'arriba a la conclusió (i llegim del nostre Butlletí) "que cal revisar la problemàtica del nostre excursionisme, per encarrirar-lo de cara al futur", fent al·lusió

a la necessitat de convocatòria del V^è Congrés Excursionista Català. Serà el 1981 quan la realitat s'imposarà i el Centre portarà el pes de la seva organització. Fresc en la memòria està encara l'èxit que obtingué l'esmentat Congrés, tant pel nombre de comunicacions presentades com per les interessants conclusions a què s'arribà.

L'increment d'associats, la intensa activitat que es desenvolupa i el precari estat del local del carrer de Sant Pere, exigien el plantejament seriós de la recerca d'una nova seu. El 1978 s'inicien gestions amb aquest fi, i en l'Assemblea general ordinària del 24 de gener del 1980 s'informà de l'existència de la possible solució del problema.

L'amor al Centre es manifestava una vegada més, tant per part dels seus membres com de la corporació local que feia possible l'esdeveniment. Uns amb tenacitat remogueren cels i terra i l'Institut Industrial amb generositat, premiava tota una vida de dedicació a fins altruistes cedint-nos l'estatge que avui ocupem. Finalment, en assemblea extraordinària del 20 de juny d'aquell mateix any s'aprovà l'avantprojecte i el pressupost per a l'adequació del local. S'havia aconseguit una nova i important fita.

El 29 de març del 1981 ens acomiadàvem amb nostàlgia de les ancestrals parets que per un període de 35 anys foren testimoni i caliu de moltes inquietuds. I el 9 de maig següent s'encetaven les activitats en les dependències d'un edifici insigne, curull d'història, el cor del qual tornava a bategar.

Fins aquí, l'actiu d'un balanç la valoració del qual dependrà de la imaginació de cadascú. En analitzar-lo apareixen amb detall les partides patrimonials que el componen. En el nostre cas, bona part de tal patrimoni són les SECCIONS. Aprofundim un xic més i analitzem el seu comportament.

ALTA MUNTANYA. En aquests 25 anys ha tingut diverses alternatives. Inicia el període que ens ocupa amb empenta i, fins ben avançat el mateix, la seva activitat no minva, tant en l'àmbit col·lectiu, com en el particular.

La voluntat de servei i l'amor al Centre foren compartits per diverses generacions d'elements de la Secció, que sense descuidar l'interès per les coses pròpies, aquestes mai no eclipsaren les de l'entitat.

De la Secció de Muntanya sortí la fornada de presidents de la junta del Centre que en els darrers 20 anys, quasi de manera ininterrompuda, han regit els seus destins.

Dol de comprovar com els nous corrents malmeten l'esperit generós que animava tota una sèrie d'inquietuds, amb una sola fita: un Centre cada dia més gran i millor, al servei de la comunitat.

Com a subsecció especialitzada es creà el Grup d'Escalada (GESAM) amb molt bones intencions, però d'efímera existència.

Integrats a la Secció, actuà la subsecció SAM —Jovent—.

ESQUÍ. És la secció que ha mogut més masses. L'increment en la pràctica dels esports d'hivern, ha estat un vertader "boom". Les tasques de divulgació ben enfocada, donen els seus fruits; les seves activitats, encara que estacionals, són font de vida per a l'entitat. En qualitat de subsecció, acull els practicants de l'esquí de fons, que d'uns anys ençà proliferen espectacularment.

INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES. La intensificació en la pràctica d'activitats sota terra, amb fins científics, topogràfics o simplement esportius, es despertà de manera espectacular.

D'aquí que aquesta especialitat, abans integrada a la Secció d'Alta Muntanya, des del 1969 actuï com a secció amb vida pròpia. I per cert amb un saldo molt positiu i amb reconeguda solvència com ho demostra l'ampli ventall de relacions nacionals i internacionals que sosté i que la vincula a personalitats de la talla del prestigiós Dr. Francesc Español i Coll, soci d'honor de la Secció.

CIÈNCIES NATURALS. Continuadora de l'antiga secció de Ciències i Arts. Centrada en els treballs de recerca i investigació, ha mantingut el ritme propi, aportant interessants treballs de divulgació, referits sobretot a la vida natural dels paratges nostrals. Col·labora habitualment en les campanyes per a la salvaguarda del patrimoni natural i de la mà del CET figura com a membre de la Institució Catalana d'Història Natural.

De l'acció conjunta de les Seccions d'Investigacions Subterrànies i de Ciències Naturals nasqué l'anomenat Laboratori de Bioespeleologia que col·labora amb el Museu de Zoologia de Barcelona i que sosté relacions científiques amb el Museu Nacional de Zoologia de París.

Cal atribuir-li, a més, l'organització del 6^è Simpòsium d'Espeleologia-Bioespeleologia, que aplegà destacades personalitats del món científic europeu i on s'aportaren diverses i importants comunicacions que foren publicades en un acurat volum. En ocasió de l'esmentat simpòsium foren exposades varietats de fauna cavernícola vivent, cosa inhabitual que es valorà tant per part dels estudiosos com del nombrós públic que desfilà per la sala com a molt positiva.

FOTOGRAFIA. Ha mantingut una regularitat que l'honora. Sense estridències ha desenvolupat les tasques que li són pròpies.

INFANTIL i de JOVENT-SAM. Conjuntament porten a cap una de les tasques que, per la seva importància, s'haurien de considerar prioritàries. Ni més ni menys aquí es juga el futur del Centre. És possible que sigui molta la mainada o els joves que passin per la casa com una exhalació, però no cal dubtar que si som capaços d'infondre'ls tota la força que el sol contacte amb la natura els pot proporcionar, restaran marcats per sempre, i amb això hom es pot donar per satisfet. Els qui se salvin de la tria hauran de convertir-se en els protagonistes de la florida que tots desitgem per al Centre.

Lamentablement han passat a millor vida d'altres seccions: la coral, que sota la direcció del mestre Oltra tanta vida donà a l'entitat, i la de ping-pong, que animava força els capvespres al nostre saló.

I fent camí, hem arribat a la commemoració del 75^è Aniversari. Un programa preparat amb il·lusió ens ha estat ofert. La seva varietat significa les nostres inquietuds. Hi figuren:

Un acte musical ja celebrat, com a símbol de l'art.

Una mostra de fauna i vegetació del massís de Sant Llorenç i Serra de l'Obac, a inaugurar després d'aquest acte. Ve a ser el testimoni de la ciència.

— **La marxa popular** ja celebrada. Síntesi del nostre caràcter eminentment obert a tothom, sense mirar afinitats, sien polítiques, religioses o de classe social.

— **Campament extraordinari de vacances.** L'ofertament als associats d'una activitat d'esplai col·lectiu.

— **"Trekking" als Andes del Perú.** L'esperit de rodamon.

— **Expedició al Saipal,** que aconseguí un èxit total. Culminació al més alt nivell, de les aspiracions de tot muntanyenc; l'afany de superació.

— **Edicions de la guia i del mapa topogràfic de Sant Llorenç. Setmana de divulgació espeleològica.** Testimoni de generositat envers el proïsme.

— **Exposicions i competicions.** Obertura a tots els horitzons.

— **Organització de l'Assemblea d'Entitats Excursionistes.** Aportació als quefers col·lectius de la gran família excursionista.

— **L'acte que celebrem.** Alfa i omega de 75 anys d'acció permanent al servei de l'excursionisme, la cultura i l'esport, de la nostra Ciutat. Virtuts que ens han estat reconegudes de manera unànime per la corporació municipal que regeix els destins de Terrassa, en atorgar al Centre la Medalla de la Ciutat, en la seva categoria d'or. Actitud que ens il·lusiona perquè ens consta que fou lloada la tasca del CENTRE, per part de tots els grups polítics representats a la corporació.

Sopar de Germanor. Oportunitat de convivència i de retrobament de les generacions d'associats, als quals es guardonarà en justa correspondència a la seva perseverança i amor al Centre.

A consciència s'ha omès qualsevol cita personal de la nostra gent amb l'objecte de fer aquest repàs més d'acord amb el comportament silenciós que ens caracteritza, i en homenatge de perenne gratitud, tant envers les persones que amb la seva personalitat han fet que el nom del Centre es projectés portes enfora, com la munió d'anònims que tant han aportat parets endins.

Farem no obstant una excepció en l'ancià Sr. Agustí Badia i Vivó, únic sobrevivent d'aquell grup de joves que el 18 de setembre del 1910 fundaven el nostre Centre, i que als seus 98 anys, amb una lucidesa digna d'enveja, encara ens ha adreçat unes ratlles ben encoratjadores. Un nom nou que s'uneix als rengles dels socis d'honor per haver-ho acordat així la Junta de l'entitat.

El final d'aquest tercer període és un moment oportú per a reflexionar sobre els problemes que l'han marcat. No es tracta de cap manera de retre comptes del passat, sinó d'establir el pont d'unió entre aquest i els objectius de cara al futur, per als quals lliurement ens vulguem comprometre.

Es fa necessari i és tasca urgent, assegurar les promocions d'homes i dones preparats, per a proveir aquest continu desfilat de gent amb noves idees, que en torns ininterromputs s'incorpora a les tasques de direcció del Centre. No seria just avui i aquí, oblidar als qui amb dedicació i entusiasme han acomplert la missió que lliurement i espontàniament s'imposaren. Regraciem-los.

I el nostre record, també vers els companys que avui voldríem veure aquí i per als quals la providència els tenia assenyalat un altre camí.

Quin futur ens espera?

Els efectes de les concentracions urbanes i la limitació de la iniciativa, empenyen de tant en tant els esperits emprenedors, a la recerca d'un cert ideal que no troben en la vida quotidiana. La millora del nivell de vida i la reducció del temps de treball constitueixen, així mateix, elements que afavoreixen l'accés a les sortides a muntanya. Aquest fenomen ja acusat, probablement s'accentuarà, la qual cosa haurà de comportar més massificació a la muntanya i, en conseqüència, la probabilitat que els centres excursionistes continuïn expadint-se.

Quin futur espera a l'excursionisme com a fenomen social?

Com assumiran aquest repte les entitats?

Quines dificultats trobaran i quines seran les seves motivacions?

Amb esperit totalment exempt de dogmatisme, apunto els següents suggeriments:

Preservar la qualitat del joc, malgrat el crescut nombre de practicants.

Fer reviure l'equilibri espiritual i físic, ja que són imprescindibles per avançar pel camí que ens correspon fer i que no es pot defugir, si no es vol veure en la irresponsabilitat.

Considerar que en la superació de les dificultats de tota mena que puguin barrar el pas, es troba la justificació i el perquè de l'estima i l'admiració per la muntanya fàcil o difícil, i tant a l'estiu com a l'hivern.

La recerca d'aquesta muntanya sospirada, i de la formació humana a la qual ella predisposa, potser serà llarga per a molts, però ho serà menys per als qui s'integrin obertament a l'excursionisme a tots nivells, cultivat amb entusiasme pels nostres centres.

Convoquen a les velles generacions perquè, en la mesura de les seves possibilitats, a més de fer camí per les nostres muntanyes, no perdin el contacte amb l'entitat que ens necessita a tots.

I al jovent, que continuï l'activitat que voluntàriament s'ha imposat, i que la conquesta de la Walker, del Chopicalqui o el Saipal, siguin estímuls que els catapultin als llocs de responsabilitat que faran viable la continuïtat del Centre.

Per acabar permeteu-me que manlevi el títol i uns paràgrafs d'un article editorial del nostre Arxiu:

"MIRAR ENRERA PER ANAR ENDAVANT"

"Totes les empreses i accions humanes tenen un origen al qual segueix una etapa de continuïtat més o menys perllongada i se succeeixen moments àlgids i moments de desencís. A qualsevol esdeveniment o circumstància d'aquesta trajectòria coexisteixen dos tipus de factors. Uns són aquells que es manifesten per primera vegada i que produeixen canvis i innovacions, és a dir, comporten evolució. Els altres són els que demanen de l'experiència de situacions anteriors i actuen produint una determinada orientació als processos evolutius. Al costat d'aquesta tendència innovadora, és ben cert que romanen uns valors, una manera d'ésser i de fer que s'establiren en els inicis fundacionals del nostre Centre i que continuen vigents en el nostre esperit. Que aquestes ratlles serveixin per retre un sincer homenatge a tots aquells qui els han sabut fer perdurar i ens els han transmès com una inapreciable herència".

Per molts anys.

DELS PRIMERS HOMES DEL CENTRE

Per M. F.

Ens plau d'informar els nostres consocis, que amb l'oportunitat de commemorar el 75.^è Aniversari de la fundació del Centre Excursionista de Terrassa, i mercès a les informacions donades pels consocis Antoni Miralda i Espinal, un dels més antics en la llista numerària de tots els actuals socis del Centre, i en Joan Pineda i Juncosa, que és a la capçalera d'aquesta llista (esperem que per molts anys els ti.iguem tots dos entre nosaltres), hem pogut localitzar un dels membres del grup de personalitats terrassenques que, l'any 1910, fundaren, iniciaren i desenvoluparen la nostra entitat.

Es tracta del senyor Agustí Badia i Vivó. Nasqué a Terrassa l'any 1888. Actualment i als seus noranta-set anys, i des de l'any 1913 —en què es traslladà a causa de les seves tasques professionals— resideix a Barcelona. Aquesta circumstància l'impulsà a cessar del nostre Centre, i a l'ensem, del seu càrrec de vocal de la Comissió de Cultura, que aleshores regia el que esdevingué pedagog i historiador de mundial anomenada, Alexandre Galí.

Aprofitant l'avinentsa d'aquestes importantíssimes dates de celebració social mostrada, creiem verament adequat fer ben palès el nostre respecte i agraïda remembrança envers aquest actual sobrevivent —amb prec d'una més llarga vivència— d'aquell grup llunyà —en el temps, ja que no en la memòria— d'esforçats patricis egarencs que féu possible la realitat diversament formativa, cultural i esportiva, que al llarg d'aquestes setanta-cinc anys, ha irradiat el Centre Excursionista de Terrassa, molt més enllà de tots els àmbits locals, del nostre país i d'allunyades fronteres.

Sr. Jaume Galofre i Gabarró
President del "Centre Excursionista" de Terrassa

Distingit President:

Després de saludar-lo, permeteu senyor que tot donant-vos les més expressives gràcies, expressi la meva estranyesa de concedir-me el nomenament de soci d'honor d'aquest Centre. Certament vaig ajudar amb altres companys a crear-lo, però per conveniències de la vida el vaig deixar molt aviat. L'any 1913 abandonava Terrassa, la Ciutat que va formar-me i el Centre que va proporcionar-me els anys més feliços de la meva joventut.

Sento molt senyor President dir-vos que no em veig en cor d'assistir al vostre acte commemoratiu del dia 30. Tinc 98 anys i fa molt temps que no vaig enlloc.

A la vostra Festa hi seran presents les il·lusions d'aquell grup entusiasta que va concebre la formació del Centre Excursionista de Terrassa, vosaltres senyor President convertiu aquest dia en realitat, els propòsits d'aquells fundadors.

Davant la presència actual del Centre, ple de vida, que ha viscut 75 anys, sorteiant tota mena de dificultats i actualment es manifesta dins el moviment excursionista català, permeteu senyor President i amb vos els directius i socis, que us dediqui el meu sincer homenatge.

Visca el "Centre Excursionista" de Terrassa.

Ben vostre
A. Badia Vivó

Barcelona 19 de Novembre de 1985

HISTÒRIA VISCUDA DELS PRIMERS DIES DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Per **AGUSTÍ BADIA i VIVÓ**

— actual i únic sobrevivent del grup fundacional del C.E.T. —

La visita del tot inesperada d'un vell membre de l'actual Junta Directiva del CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, va desvetllar-me records del temps florit de la meua jove- nesa: els dies que amb altres companys preparàvem la constitució del CENTRE EXCURSIO- NISTA DE TERRASSA.

Recordo entre altres, els noms; Capella, Gorina, Pineda, Galí, Ullés, Sagués, Armengol... amb els quals compartíem la tasca de preparar el gran esdeveniment.

Mentre captàvem l'adhesió de nous socis, iniciàvem la relació amb personalitats com el Dr. Joan Cadevall, els senyors Palet i Barba, Àngel Sallent i Josep Soler i Palet, mantenint el contacte amb el CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, confeccionant a la vegada els Estatuts i planejant la ruta a seguir.

Mentre s'anava desenvolupant la tasca, uns quants amics decidírem de portar a cap una excursió de dos dies a la muntanya de Sant Llorenç del Munt. Aquesta mena de visita una mica sentimental, consistia a prendre posició en nom del "CENTRE", de la muntanya senyera nostra, tot resseguint-ne el seus admirables racons: La Cova del Drac, Santa Agnés, Turó Montcau, Cova Simanya... admirant els bells indrets evocadors: camí de la Soleia, Coll d'Eres... i l'excel·lent mirador del cim de La Mola... A la vegada va servir aquesta excursió, per a mantenir l'intimitat excursionista i refermar l'amistat.

Ja amb totes les coses ordenades, vàrem aconseguir la contractació del local per hostatjar- nos-hi. Un pis situat al carrer Fondo, fou la primera seu de la novella i pionera entitat excursionista egarenca.

El diumenge, dia 18 de setembre de l'any 1910 fou l'escollit per la solemne inauguració del CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA.

A l'hora avinent, es trobaren els socis i simpatitzants aplegats a l'estació del Nord esperant l'arribada dels representants dels Centres invitats.

Una vegada feta la presentació del senyor Cèsar August Torres, president del CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA, acompanyat d'un grup de socis de la seva entitat, del senyor Colomines, president d'un altre Centre barceloní i del senyor Montllor, president del CENTRE EXCURSIONISTA DE SABADELL, la comitiva es dirigí a visitar les Esglésies romàniques de Sant Pere, on pogueren admirar les obres de restauració que s'anaven realitzant, sota la direcció inicial del senyor Josep Puig i Cadafalch i visitàrem també, l'església del Sant Esperit per tal d'admirar-hi l'altar barroc de tanta fama i el no menys important grup escultòric del Sant Enterrament.

Aplegada una bella colla de comensals a l'"Hotel Pompidour", mentre servien el dinar, es mantenia una cordial relació entre uns i altres, cosa que contribuïa a afirmar noves i valuo- ses amistats.

Finalment ens dirigirem al local de l'Agrupació Regionalista, situat a la plaça de Mossèn Jacint Verdaguer, on tingué efecte un acte d'afirmació excursionista.

Primerament, en Francesc Capella explicà els motius pels quals es constituí el Centre. L'Alexandre Galí evocà les vicissituds dels primers excursionistes. En Coromines dissertà sobre el valor de l'excursionisme català, i finalment, en Cèsar August Torres, feu l'apologia de la muntanya catalana amb la seva clara visió, fruit de les seves incontables correries pertot el Pirineu Català, exposant la gran diversitat i bellesa de les nostres altives contrades, tot destacant els seus racons meravellosos, amb les seves valls obagoses i planells assolellats, bo i ponderant la gran il·lusió i satisfacció que hom sent, cada vegada que s'obté la possessió d'un nou cim llargament cobejat.

Constituït el CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, començà la seva tasca que encara dura, i per a molts anys pugui durar.

El primer acte oficial del CENTRE, fou l'excursió i visita a l'ermita de Santa Maria de Campanjà —popularment dia de Sant Mamet— i al monestir benedictí de Sant Cugat del Vallès. Aquesta primerenca excursió, s'esdevingué el diumenge, dia 25 de novembre de l'any 1910. Hi assistirem 32 excursionistes.

CINQUANTA ANYS DEL LLIBRE D'HONOR DEL CENTRE

Per Francesc PALET i SETÓ

Us convido a fullejar amb mi el primer llibre d'honor del Centre que comprèn un període de més de 50 anys. Des de l'any 1930 fins al 1981, data en què el llibre es va completar totalment i n'hem començat un altre de nou.

Hi ha diverses maneres de fer aquest itinerari que us proposo.

Una pot ser la de seguir dia a dia el pas de les persones que han honorat el Centre i fent un inventari exhaustiu, amb un detall estadístic minuciós i sistemàtic per temes i una taula alfabètica de tots els noms.

Fer-ho així pot resultar molt complet i segurament també carregós per la gran quantitat de persones citades.

Penseu que el llibre té 150 fulls i utilitzats en molts casos per diversos visitants a la vegada en un mateix full.

Fetes doncs aquestes observacions prèvies, he escollit un altre recorregut. Intentaré relacionar i destacar les persones més representatives en els diversos camps, que durant aquest mig segle ens han visitat. No em veig en cor de fer l'inventari total de noms per por de fer-me pesat i crec que seria abusar de la vostra paciència.

Aquesta tria obeeix totalment al meu criteri. Les possibles omissions o reiteracions són culpa meua i que ningú se senti molest si havent signat en alguna ocasió en el llibre, ara no el cito d'una manera expressa.

Divideixo aquest recorregut en CINC grans apartats:

1er 1930-1936 PLENITUD D'UN ESFORÇ. OMLIM EL COR D'IDEAL

"Déu nos do ser catalans/gent de bella anomenada".

"Sempre fou, un alt afany/lloc difícil una pàtria".

En aquest període trobem noms tan representatius, com:

Joan Antoni Trabal, Aurora Bertrana, Pau Vila, Joan Duch, mossèn Jaume Oliveres, Joan Santamaria, A. Rovira i Virgili, Alexandre Galí, Josep M.ª Guilera, Marian M. Galí, Lluís Estasen, Francesc Español i Coll, Joan Salvans, S. Salvatella, J. Morral Seall, Ignasi Salvans, Lenadre Comas, Agustí Fabra, Marian Solà, Puig i Cadafalch, Domènec Palet i Barba, F. Carreras Candi, F. Valls i Taberner, Jeroni Martorell, A. Griera prvre., Pere Bosch Gimpera, Duran i Sanpere.

Polítics, literats, excursionistes, socis fundadors, ex-presidents del Centre, cineastes, arquitectes, historiadors, etc.

Veiem que ens deixen escrit:

Qui coneix la seva pàtria l'estima millor.

Les joventuts nascudes i educades a l'escalf del Centre, han destacat sempre per un anhel superior de llibertat nacional.

Patriòtica llavor és la que ha sembrat el C. Excta. de T.

Tinc el plaer de veure que l'ideal de la nació catalana — d'ahir, d'avui i de demà — inspira i mou AQUEST Centre (A. Rovira i Virgili-1932).

El C. Excta. nascut de bona soca, viurà molts anys i serà un dels millors fogars de cultura de la ciutat d'ara (1932) i de la ciutat futura que tots esperem (A. Galí, soci fundador).

Amb l'obra cultural que el Centre ve portant a terme contribueix d'una manera eficientíssima al deslliurament complet de la pàtria.

Els pobles manifesten llur cultura pels seus actes.

No sé que té aquest Centre que tant l'estimo (1934, M.M. Galí).

Per la cultura i l'excursionisme i per la nostra Catalunya.

La tasca de fer una CATALUNYA nova, amb catalans sans, forts, àgils, destres, resistents, cultes, intel·ligents i lliures.

En cap altre esport com en l'excursionisme hom no troba la superior complementació de la vida.

L'última excursió — aquella que es fa anant cap a l'altra vida — la pogué fer passant per St. Llorenç del Munt tot donant un últim cop d'ull a les Esglésies Romàniques de Terrassa.

I Puig i Cadafalch, ens diu: us desitjo anys de prosperitat i una intensa col·laboració a la vida científica de Catalunya.

Fervorós homenatge a la tasca cultural del Centre, prosseguida per un quart de segle i en auguri del molt que encara haurà de fer per Catalunya (P. Bosch Gimpera). Esperem la guia de Sant Llorenç del Munt com a fruit saborós de les seves activitats i pugui continuar-les per major honor i glòria de l'excursionisme i de la pàtria catalana.

I acaba aquest període amb la signatura de Duran i Sanpere (febrer de 1936).

2^{on} 1936-1940 SILENCI TOTAL. L'ESFONDRAENT

Durant aquest període, ningú no diu res, ningú no dona senyals de vida. El llibre d'honor resta completament mut, inactiu. Ja sabem el perquè.

"Fou una pàtria. Va morir tan bella, / que mai ningú no la gosà enterrar".

Silenci d'humiliacions, de por, desorientació i d'impotència.

3er 1941-1964 LENTA REPRESA

El gener de 1941, Valentí Castanys ens ha vingut a parlar de gastronomia.

És el mes de juliol de 1943 i amb la Circular n° 1 per als socis, diem:

"Después de largo tiempo de silencio, hoy viene esta modesta publicación"... etc., continuàvem el diàleg amb els associats, interromput l'any 1937, a través del Butlletí.

I, reprenem tímidament les tasques i aquí sí que cal citar: octubre del 1946 a Josep M^o de Segarra i Bartomeu Soler. El novembre del mateix any Carles Riba i Clementina Arderiu, tots amb unes dedicatòries pensades i molt esquemàtiques.

Ferran Soldevila, el mes de desembre, que ens ha vingut a parlar de "l'Expedició dels almo-gàvers a Orient", ens diu que el Centre, li fa sentir el goig de la represa.

I segueixen una sèrie de noms com: Joan Triadú, F. Torrella i Niubó, Pau Gorina (1948) Joan Duch, Rossend Grané, Joan Galí, Enric Gall (1950) l'any 1951, Isidre Suana, A. Cirici Pellicer, que ens diu que ha sentit el batec dels nostres cors, en el transcurs de la seva dissertació. Paulina Pi de la Serra que el Centre li porta el record del seu pare; Màrius Lleget.

Els anys 1952 i 53 ens visiten els poetes Carles Riba, Camil Geis, Joan Arús; el dibuixant Ricard Opisso, el Dr. Carles Prunet del C.A.F.

Antoni Ribera (1954); Gaston Rebuffat (1956); Josep M.ª Guilera (1957).

L'any 1958 Noel Clarasó, Oriol Bohigas, Josep M.ª Espinàs, que ens ha vingut a parlar del Pirineu i sent — mentre és amb nosaltres — la satisfacció i troba en l'esmicolament del país, un Centre que practica l'exercici necessari de la fraternitat, la cordialitat i l'entusiasme; Rafael Tasis i Marca.

Any 1959: Josep Manuel Anglada i Francesc Guillamon, que ens porten al regne del 6^è grau: les Dolomites; Pierre Birling, del C.A.F.

Francesc Gurri (1961); Jaume Serra i Gasulla (1962) avui en aquest Centre hi ha un aplec de catalans que ajudaran amb el seu esforç a convertir en realitats tot allò que de progrés, pau i llibertat volem per la nostra pàtria; Jordi Ventura; Rafael Tasis: entitat exemplar que manté amb el culte a la terra catalana, el del seu esperit.

Josep Iglésies; Joaquim Monturiol.

4.er 1964-1974 LA PRESA DE CONSCIÈNCIA

"els meus trucs a la porta retrunyen com un clam".

Quan apareix al cap de 22 anys — des del 1943 fins al 1964 — el nostre Butlletí totalment en català, amb nou ardor continuem el camí.

En aquest període ens visiten: Carles Barba, Montserrat Ubach (1966) Mestre Miquel Casas Bell, de la S.C. Jov. Terrassenca; Eduard Padrós de Palacios; Joan Artigues (1968) acte en homenatge del centenari de Pompeu Fabra; Miquel Crusafont i Peiró; Pere Gabarró i Garcia, el de la via del seu nom de la Pica d'Estats; Serra Ràfols, arqueòleg amb treballs d'excaució a les esglésies de St. Pere.

Joan Alavedra (1969) que ens parla de Pau Casals i que aquest gran artista i gran home, sosté amb el cor adolorit per l'enyorança, el gest de dignitat de Catalunya. Jaume Fabrés, amb les seves pel·lícules dels Alps, ens arriba a encomanar el seu entusiasme; Albert Jané; Joan Casals del Cor Montserrat; Jordi Pons.

Ramon Alzamora (1970). Josep M.ª Martorell (1971) que ens parla de l'escoltisme, quan és tan difícil el diàleg entre joves i grans, el Centre aplega a les seves sales nuclis molt importants de gent jove.

Narcís Bacardit (1971) m'estimo aquesta casa com a pròpia; Pere Català i Roca. Josep Freixes i Vivó, de la Coral del Conservatori de Música; Beneta Trullàs (1973) de la Massa Coral; Lanza del Vasto (1974); Joan Baca; Salvador Castells de la coral de Ràdio Terrassa.

5.^è 1975 ENDAVANT

"Entre l'espeïda i negra boirada començo a observar un filet d'esperança".

Marta Mata (1975); Josep Pallach, al Centre no s'hi ve a donar conferències o altra cosa, sinó a rebre injeccions d'entusiasme per continuar i no perdre l'esperança.

Antoni Serra i Sorribes (1976) millor coneixement i amor a la natura; Angel Casanovas i Crespo, ens mostra la seva estada als Andes del Perú; Ramon Folch i Guillen, de l'Inst. Català d'Història Natural; Jaume Fabrès i Amorós, l'Himalaia del Nepal amb la càrrega del seus temples; Mateu Fusalba i Bosc.

Francesc Gurri (1977) amb l'esperança que a St. Llorenç es posi en marxa de debò el Parc Natural i el Centre ocupi el lloc preferent que li correspon.

J. Cervera, amb la presentació del IV Congrés Excta. Català; Raimon Escudé amb agraïment per haver-me deixat parlar del nostre comú amor per Catalunya; Florenci Soriguera; Elvira Dalmases; Josep M.ª Arias, aquesta entitat a la que mai podré pagar, el que al costat de la seva llar hi hagi passat tantes hores felices.

Virgili Vera (1978) enamorat de la natura per culpa nostra; Artur Sarró i Martín, amb les seves lliçons d'ornitologia; Josep Puigbó i Josep M.ª Farràs, amb la seva música de jazz.

M. Coll Alentorn.

I, arribem al maig del 1981 amb la inauguració de la nova seu del Centre.

Joan Soler, Jordi Labòria, Lluís Puntís, Jacint Cuyàs; Antoni Serra, crec que podem estar ufanosos d'haver sabut recollir l'herència de 70 anys de labor excursionista i que hem de projectar cap a l'esdevenidor. La nació catalana ens ho exigeix.

Manuel Royes i Vila, perquè continueu aquesta tasca cívica que fa tants anys vau emprendre i que tan lluny ha portat el nom de la nostra ciutat. Endavant C. Excta. Josep M.ª Puigjaner en la presentació del Ve Congrés Excta. de Catalunya, celebrat i organitzat pel Centre el novbre. del 1981; Jaume Galofre i Gabarró.

Max Cahner, la gran empresa de reconstrucció cultural de la nostra terra, necessita entitats com aquest C. Excta. de T. Les institucions poden oferir un suport legal, tècnic i econòmic potser, però sense l'acció d'homes i dones entusiastes no serà possible, no és possible, de refer un país.

Jordi Pujol: a la vostra tradició d'estima i de coneixença del país i amb l'esperança de que el prec que us he fet d'enfortir tot el que en l'excursionisme hi ha de civisme sigui realitat. Amb l'estima del President de la Generalitat.

RESUM FINAL:

Aquest recorregut de més de 50 anys, que he intentat de condensar tan com he pogut i us en demano indulgència, perquè realment és molt extens, és una mica la vida del Centre i crec que és un testimoni històric del nostre país prou interessant per ser estudiat amb més profunditat.

Ara només he volgut oferir-vos-en un petit tast.

Destaco, per acabar, que el 1.er **PERÍODE 1930-1936**, l'idealisme és molt viu i he reproduït exactament alguns passatges demostratius d'aquest sentiment de l'època, tan loquaç. En el 2.^{on} **1936-1940**, veiem que el silenci és total. En el 3.er **PERÍODE 1941-1964**, són 24 anys de lenta i dolorosa represa. Llavors la tàctica és a l'inrevés. Cal escollir les persones que sense dir-nos res d'una manera directa, per la seva actitud ens animem i ens reconforten. Com sempre a més dels excursionistes, escaladors i estudiosos de casa i de fora, hi tenim historiadors, poetes, artistes, professors universitaris, etc.

En el 4^{rt} 1964-1974: Quan ja ens comuniquem amb els associats, totalment en la nostra pròpia llengua — hem trigat 22 anys per poder fer-ho — es produeix un desvetllament, encara molt a poc a poc, però amb pas més segur.

I, en el 5^è PERÍODE DES DEL 1975. L'obertura ja és planera. Ens visiten universitaris, mestres, professors i polítics i els propis i valuosos elements del Centre ens ofereixen les seves gestes.

Arribem fins a la inauguració del nou local i a l'organització del V^è Congrés Excursionista Català. I a la commemoració d'aquest 75^è aniversari.

Ara constatem com el nostre caminar és més ferm i esperançat que mai!!

Res més. Moltes gràcies per la vostra atenció.

30 novbre. 1985

Francesc Palet i Setó

DE LES NOCES DE PLATÍ, UN TESTIMONI QUE ANIRÀ CREIXENT

Pels deu socis més antics del C.E.T.

És admirable l'entusiasme amb que s'han mogut tants socis, madurs i joves, per a la realització d'una colla d'actes, de ben diferents caires, commemoratius dels setanta cinc anys de vida del Centre.

També nosaltres volem posar-hi el nostre esforç i pensem que, així com en moltes festes, aniversaris i congressos s'ha procurat que, de més a més dels agradables records mentals, escrits i gravats, en quedés una construcció palpable d'amor a la societat com a testimoni permanent, cal que aquest any 1985, feliç per la nostra Entitat, ultra l'abundància de papers valuosos que el mantindran en presència, sigui l'arrencada d'una labor d'ajuda a la naturalesa, que tant ens pensem estimar, però que encara no hem demostrat amb obres el nostre amor.

Tots estem d'acord que el nostre paisatge va perdent categoria en molts aspectes i que és urgentíssim no sols aturar-ne la davallada sinó aconseguir-li la qualitat que tenia a principis de segle.

Amb aquest fi gestionarem i oferim la nostra col·laboració pel millorament hidrològic i dels vegetals en els orígens de la riera de Les Arenes. Terrenys que, ni després de les tràgiques rierades del 1962 ni des que el Ministeri de la Vivenda, ja fa anys, els va comprar, avui en mans de la Diputació Provincial de Barcelona, s'hi hagi fet res favorable als objectius que en motivaren l'adquisició.

Són molts i grans els perjudicis, en diferents aspectes, que la mala preparació a les pluges i la pobresa de la cobertura vegetal, causen a tals llocs, a tot el paisatge, a les urbs, especialment a la nostra, i a les comarques que travessen la riera i el riu. Volem eliminar o, almenys, frenar aquests efectes negatius, que pensem capgirar en resultats de millora, gradual, però positiva.

Se'n beneficiaran no sols els arbres i tota mena de plantes i herbes sinó els ocells i tots els animals silvestres; les comunicacions; les aigües vives; la terra, que s'anirà fertilitzant; la puresa de l'aire; la regulació dels vents; de les humitats; de les temperatures...

Aquesta acció, ja per propòsit actual, però també ajudada pels resultats que s'obtidran, cal eixamplar-la i perllongar-la per tota la conca: els afluents i riera avall.

L'exemple i els èxits faran que "la bona nova" vagi tenint seguidors arreu de la nostra Catalunya, que tan ho necessita.

Fixeu-vos que hem dit que gestionarem i que oferim la nostra col·laboració. La conservació de la naturalesa és indispensable que sigui regida i sostinguda per l'Administració Pública; que ha de donar molt bon exemple en els sòls del seu domini i orientar, estimular, assessorar, ajudar i subvencionar les empreses rurals particulars.

Potser, per algun cas, s'hauria d'arribar a una multa i fins a l'expropiació. Però, molt abans que això, urgeixen les promocions que acabem de citar.

Pensem, doncs, pressionar el Govern Central, la Generalitat, la Diputació sobretot, els Ajuntaments i els empresaris rurals.

Però també, nosaltres, procurarem donar tan bon exemple com sigui possible: hem llegit com, en altres països, unes agrupacions d'escoltes han cavat, en les muntanyes originàries dels corrents fluvials, aquella munió de petits entreteniments que són la base principal de l'èxit.

Comptem que tot el Centre està al nostre costat; que les Seccions hi aportaran les seves especials experiències, i comptem també amb l'amor, ajuda moral i, així mateix activa, de cada soci.

Els treballs fets en altres nacions, i també i molt, a casa nostra, ens fan augurar resultats molt superiors als que s'imagina la gran majoria de gent.

I els anys, si les labors es fan amb encert, ens portaran el goig de veure com EL TESTIMONI DE LES NOCES DE PLATÍ QUE MÉS HAURÀ PRESTIGIAT EL NOSTRE CENTRE, VA CREIXENT, CREIXENT... EN VIDA, BELLESA I RIQUESA.

Els deu socis més antics:

JOAN PINEDA I JUNCOSA
ANTONI FEINER I RUBIELLA
RAFAEL ROIG I OLLER
JOSEP MATA DE LA BARATA
JOAN MORRAL I SEALL
JOSEP TINTORÉ I HOMS
ANTONI MIRALDA I ESPINAL
JOAN BENET I PUIG
JOSEP ABELLÓ I MARCET
JAUME ALTIMIRA I CODINA

CRÒNICA DE L'EXCURSIÓ COMMÉMORATIVA DE LA PRIMERA SORTIDA OFICIAL DEL CENTRE

Per Mateu FUSALBA i BOSCH

Dins dels actes oficials per a la celebració del 75^è Aniversari del Centre Excursionista de Terrassa, s'hi va incloure la repetició de la primera excursió oficial de l'entitat, la qual es realitzà el diumenge, dia 25 de novembre de l'any fundacional, 1910.

La crònica d'aquesta primera sortida, esmenta que fou molt notable la gran concurrència registrada, car hi assistiren 32 excursionistes. Diu que sortiren de Terrassa amb tartanes — aleshores el més popular carruatge públic, arrossegat per un cavall o una mula —. Passant per Rubí, es dirigiren tot seguit a Can Castanyer, lloc on està situada l'ermita de Santa Maria de Campanyà, dita també de Sant Mamet, a causa de servir una molt venerada imatge d'aquest sant, al qual invocaven fervorosament totes les parteres d'una molt gran rodalia.

Visitada l'ermita, havent pregat davant les imatges de la Verge i de Sant Mamet i valorat les moltes presentalles dels fidels, feren a peu — ja que se n'entornaren les tartanes — pels camps, vinyers i petites bosquíries sens màcula, el vell camí de Sant Cugat del Vallès. Arribats en aquesta — aleshores — petita població, es visità l'antic monestir benedictí i s'admirà principalment el seu famós claustre. Un cop dinats en una popular fonda (de la qual no s'esmenta el nom) feren — a peu — la carretera (no corrien automòbils encara) que porta a Cerdanyola. Allí prengueren el tren (camino de Hierro del Norte) que els retornà sans i contents a Terrassa.

Aquesta travessa es renovà al 25^è Aniversari, escaient-se la data, el diumenge, dia 15 de desembre de l'any 1935. No sabem el nombre d'assistents, ja que el cronista esmenta: "els que feren la d'aquest any no foren en tan gran nombre". El desplaçament fins a Rubí i el retorn (fou solament una modesta matinal), es realitzà amb els trens dels F.F. de Catalunya.

El diumenge, dia 11 de setembre del 1960, tingué efecte la tercera anada a Sant Mamet i a Sant Cugat per commemorar el 50^è Aniversari. Hi assistiren 52 socis i acompanyants. El desplaçament fins a Rubí i retorn de Sant Cugat — novament fou una modesta matinal — es féu també pels F.F. de Catalunya.

Diu així la crònica redactada en la llengua aleshores imposada: "Seguimos el mismo itinerario (de la primera versió), excepto en lo de ir a pié hasta Cerdanyola (sic) y tomar el tren del Norte pues tomamos el tren en Sant Cugat (sic) y regresamos al mediodía para comer en casa".

Fet aquest petit preàmbul informatiu i històric d'aquesta primeríssima excursió, intentarem ressenyar la d'enguany, que ja és la tercera realitzada. Aquesta correspon al nostre actual 75^è Aniversari.

Sortim de Terrassa a les vuit del matí del dia 17 de novembre del 1985. Formem un grup de 46 consocis encapçalat pel nostre president, Jaume Galofre. Viatge animat i engrescador

ja que tot un vagó resta completament ocupat per nosaltres. Intentem descendir a la nova i flamant estació de l'Hospital General de Catalunya. Dic, intentem, car sols en poden devallar tres dels components del nombrós grup. El conductor del comboi, no acostumat encara a tants descensos en aquell indret, ràpidament i sobtadament fa arrencar el tren, el qual, quasi arrossega un parell dels més lleugers dels davalladors. Davant l'estupefacció i, després, la indignació dels de fora i dels de dins, veiem marxar el tren. Un dels nostres companys, el més intrèpid i agosarat, prem la palanca de l'alarma i el tren es para un bon xic lluny de l'estació. Esverament total dels viatgers; corregudes, crits i una dialèctica pintoresca i no gaire convincent

Fotografia corresponent a la sortida commemorativa de la primera excursió oficial del C.E.T., a Santa Maria de Campanya (St. Cugat del Vallès). (Fotografia: M. Fusalba)

del controlador i el maquinista volent justificar la seva injustificable badada. Després d'una llarga sèrie de negociacions nervioses, atribolades, i per què no dir-ho?, bon xic còmiques, es pot convèncer de fer recular el comboi fins a l'estació on resten els tres supervivents de la fallida davallada. Enmig la indignació dels passatgers neutrals i la gatzara bulliciosa dels nostres tancats dins del vehicle, aquests, van descendint enrabiats i mig morts de riure. El tren marxa definitivament i tots contents bo i comentant la insòlita aventura, encetem la caminada.

Just passat el pont sobre la via del tren, se'ns reuneix una parella de consocis arribats de Terrassa amb taxi ja que per escassos minuts se'ls havia escapat el tren de la gatzara. Celebrem la seva incorporació, i ara cal ressenyar per a la posteritat històrica de la jornada, que definitivament formem un grup total de 48 excursionistes.

Amb pocs minuts de camí, arribem a la gran i senyorial masia de Ca n'Ametller, la qual admirem com cal en la seva típica bellesa, així com la veïna ermita de Sant Llorenç de Fontcalçada, amb les restes romàniques de l'absis de la seva primitiva construcció. D'aquesta superba masia, avui convertida en un típic hostel ben agençat, fem camí fins arribar al cim del turonet arbrat on es troba l'ermita de Santa Maria de Campanyà, dita popularment de Sant Mamet. Per gentilesa dels seus propietaris residents a la veïna casa de Can Castanyer, podem visitar el seu interior pulcrament restaurat i ben tingut. Dins d'aquesta petita esglesiola, s'hi lamenta no trobar-hi avui dia la famosa i venerada imatge del popular Sant Mamet, patró de les gestants, que fou destruïda l'any 1936.

Una volta esmorzats a redós de les venerables parets de l'ermita i fetes les fotografies de ritual per al futur, deixem l'acollidor ermitatge i el seu bonic entorn, no sense haver remerciat com cal l'amabilitat que envers nosaltres han tingut els senyors de Can Castanyer.

Pels camins xops per les recents pluges, tot travessant bonics conreus i acolorides vinyes, passem per l'encimbellada casa de Can Canyameres i la de Can Vallet, avui en procés d'imminent transformació en típic i rústec hostalatge.

Arribats a les primeres cases de Sant Cugat del Vallès, hem de lamentar el deplorable estat de ruïna provocada de la malaurada ermiteta de Sant Domènec. En mig de l'expectació del veïnat endiumenjat que trobem pel nostre pas ciutadà, arribem al vast clos del monestir. Ací, fem una parada de mitja hora. Aprofitem aquesta avinentesa, uns per a visitar el famós claustre romànic i l'església monacal. Uns altres, se'n van a comprar, sobretot les llaminadures elaborades per una de les més renomades pastisseries de la vila.

A l'hora estipulada, o sia, a un quart de dotze, i després d'haver-nos acomiadat d'onze expedicionaris que tornen cap a Terrassa, reprenem la marxa.

Tot travessant la ciutat nova i recent, i després de la felicitat recuperació d'una motxilla i un grapat de claus que dos companys, respectivament, s'oblidaren al recinte forà del monestir, eixim als camps fent camí cap a les esdevingudes famoses zones hipiques de La Pelleria i de Can Calders. Passada la primera d'aquestes cases i travessada a gual la seca riera, emprenem el franc camí envers les carenes bellament emboscades.

Fent via amunt pel seu bell camí obagós de pins i d'alzines, aconseguim la malaguanyada casa abandonada de Torre Cendrera, enciserament enclavada al bell mig d'una verda i romàntica clariana. En aquest indret ens deixen també per a retornar a les seves llars, vint-i-dos companys. Aquests, bo i travessant l'espessa boscúria, davallant per la carena de Can Codonyer, després d'haver faldejat pel vessant ponentí del Turó de Can Castelló i d'haver resse-

guit els idíl·lics plans fèrtils que precedeixen el pas de la riera de Sant Cugat, assoliran la parada d'autobús que de Barcelona mena a Terrassa per Cerdanyola, Sant Cugat i Rubí. Aquesta parada es troba just havent deixat la magnificència ampul·losa de la gran pairalia de Can Costa de Cerdanyola.

Els divuit excursionistes que quedem, fem camí pels careners emboscats i complicadíssims (avui embassats i fangosos), fins a enforçar amb la pista que mena a la concorreguda —a causa de la seva gastronomia rústega— masia de Can Borrell, situada prop de les ermites de Sant Adjutori i Sant Medir i dins una de les valls mai prou ponderades i admirades per la seva verdor d'humitat i de bellesa.

Travessada la referida pista, ens endinsem per un ocult, secret i feréstec corriol que per dins de l'espessor admirativa de tanta malesa boscana que l'envolta, ens deixa al peu de la carretera que enllaça Horta amb Cerdanyola pel Portell de Valldaura.

Seguint aquesta esplèndida ruta arribem a Can Cerdà del Bosc, casa de pagès fa uns pocs anys esdevinguda famosa a causa de les dites aparicions de la Mare de Déu de Lourdes. Visitat l'indret que presideix la Verge Blanca dins del seu florit santuari bosquetà, molt concorregut i en especial en jorns de celebracions multitudinàries, dinem al bell mig d'un ample prat assolellat, solitari, polit i verd. Aquest còmode recer ens acara a la magnificència d'aquestes valls bucòliques i emboscades que foren predilectes per als sojorns de cacera i d'esplai contemplatiu dels nostres reis, en especial de Joan I. Ben a prop nostre, resten les migrades i vergonyants ruïnes del que fou el seu Palau de Valldaura, residència estiuenca i recer de celebrades justes poètiques.

Havent dinat, emprenguérem amb entusiasme i platxèria comunicativa el camí de Cerdanyola, tot desestimant el servei d'autobús i avançant per la vorera de la pintoresca ruta asfaltada.

Arribats a l'avui esdevinguda populosa ciutat vallesana, prenem l'autobús procedent de Barcelona. Amb ell, i tot fent unes parades arran del camí, plenes de vida popular i endiumenjada, arribem a Terrassa amb les primeres negrors de les vesprades tardonenques.

Així s'ha acomplert a tota satisfacció la ja esdevinguda (i creiem, instituïda) marxa commemorativa de la primera excursió oficial del nostre Centre. Molt ens complauria que en la vinent tornada, corresponent al Centenari del C.E.T., els assistents sobrevivents d'aquesta última expedició, i els nous elements que els acompanyin, poguessin fruit amb la renovada caminada simbòlica d'una continuïtat, sense defallença de temps i de circumstàncies. A l'ensems, durant la mateixa, preguem que ofrenin una petita recordança als seus predecessors d'una centúria enrera, així com a aquells altres que no puguin assistir físicament a repetir-la.

DE TERRASSA AL CANIGÓ

Per Francesc J. SUAREZ i FERNANDEZ

La idea de fer una travessia de Terrassa al Canigó, va sorgir llegint la revista MUNTANYA, editada pel Centre Excursionista de Catalunya, on un grup d'excursionistes encapçalats per Albert Gras, Francesc Beato i Pere Albert, de l'esmentada entitat, entusiasmats per la lectura del llibre d'Estanislau Torres "EL PIRINEU", van portar a terme una travessia des de Barcelona fins a la Pica del Canigó (aquest recorregut s'efectuà en diferents etapes al llarg de 14 caps de setmanes).

Vaig pensar que es podia adaptar un itinerari que, sortint de la nostra ciutat, arribés al cim del Canigó, però fent-lo tot seguit o sia, a les vacances d'estiu, com una activitat més, amb motiu de commemorar el 75^è Aniversari de la fundació de la nostra entitat.

Aquest projecte es va presentar a l'Assemblea General Ordinària, on va rebre tota mena de facilitats.

Vingué la feina de preparar les excursions, i consultar tots els mapes, guies muntanyenques, llibres, i publicacions que ens queien a les mans; es fixà un itinerari de 12 etapes per a la Travessia i una sèrie de 6 excursions col·lectives preparatòries pels camins històrics del Vallès Occidental i del Bages.

Clixé: Maria Carme Pros i Jorda.

Part dels components de la Travessia al cim de la Pica del Canigó a 2.784 metres d'altitud.

Les excursions preparatòries van ésser les següents:

- 1er Diumenge 10 de març. **El Camí dels Monjos.** De Sant Llorenç del Munt a Sant Cugat del Vallès.
 2^{on} Diumenge 21 d'abril. **Antic Camí Romeu a Montserrat.** De Terrassa al Monestir.
 3er Dimecres 1 de maig. **La Vall de Sant Medir.**
 4^{art} Diumenge 26 de maig. **Ruta dels Pous de Glaç.**
 5^è Diumenge de juny. **Antic Camí Ral a Manresa.**
 6^è Diumenge 14 de juliol. **Antic Camí Ramader.**

La Travessia de Terrassa al Canigó tingué el següent calendari:

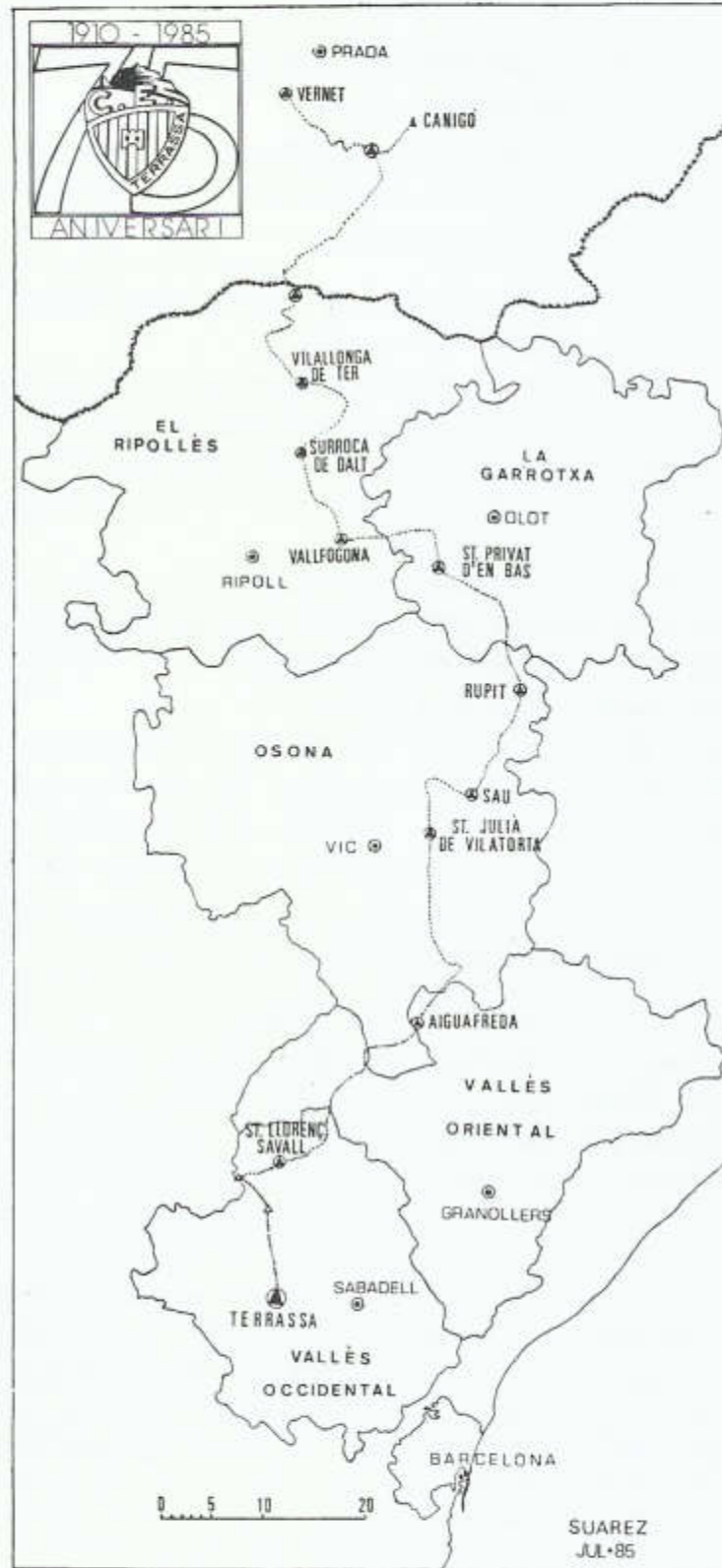
- 29 de juliol: 1.ª etapa. Terrassa - Sant Llorenç Savall.
 30 de juliol: 2.ª etapa. Sant Llorenç Savall - Aiguafreda.
 31 de juliol: 3.^a etapa. Aiguafreda - Sant Julià de Vilatorrada.
 1 d'agost: 4.^a etapa. Sant Julià de Vilatorrada - Vilanova de Sau.
 2 d'agost: 5.^a etapa. Vilanova de Sau - Rupit.
 3 d'agost: Jornada de descans.
 4 d'agost: 6.^a etapa. Rupit - Sant Privat d'En Bas.
 5 d'agost: 7.^a etapa. Sant Privat d'En Bas - Vallfogona de Ripollès.
 6 d'agost: 8.^a etapa. Vallfogona de Ripollès - Ogassa.
 7 d'agost: 9.^a etapa. Ogassa - Vilallonga de Ter.
 8 d'agost: 10.ª etapa. Vilallonga de Ter - Ref. Forestal del Costabona.
 9 d'agost: 11.ª etapa. Ref. Forestal del Costabona - Ref. de Marialles.
 10 d'agost: 12.ª etapa. Ref. de Marialles - CANIGÓ - Ref. de Marialles.
 11 d'agost: 13.ª etapa. Ref. de Marialles - Sant Martí de Canigó - Terrassa.

En total es van fer uns 265 quilòmetres, es passà per 6 comarques (Vallès Occidental, Vallès Oriental, Osona, Garrotxa, Ripollès, i Conflent).

Els participants en la travessia van ésser els següents:

Terrassa - Canigó = Francesc J. Suárez i Fernández, Paqui Rodríguez i Alarcón, Miquel i Salvador Cueto i Gili	4
Terrassa - Vilallonga de Ter = Jordi Mas i Mongay	1
Terrassa - Rupit = Ramon Aranda i Fenoy	1
Rupit - Canigó = Anna Fitó i Larroya, Maria Carme Pros i Jorda, Antònia Vilà i Carbonell, i Mateu Fusalba i Bosc.	4
Vilallonga de Ter - Canigó = Àngel Carles i Soriguera, Frederic Roldán i Ribera, i Francesc Costa i Nart	3
Participants	<u>13</u>

Per últim cal agrair les atencions rebudes per part del Sr. Ramon Mir (Alcalde d'Aiguafreda) i del Sr. Lluís Fiter (Alcalde de Sant Julià de Vilatorrada), durant l'estada dels components d'aquesta travessia per les respectives poblacions. I al Sr. Mateu Fusalba i Bosc el bon acolliment que ens va oferir durant la jornada de descans a Rupit.

ELS PRIMERS ATUELLS I LA PRIMERA EXCURSIÓ

Per Salvador PURULL

Quina alegria poder ser d'un centre excursionista! Però quin serà? El meu preferit fou el Centre Excursionista de Terrassa a l'edat de 15 anys. Ara en farà sis que estic en els rengles dels excursionistes.

Tornem endarrere; fer-me soci fou per poder anar d'excursió, però només tenia 15 anys i la gent del Centre em doblaven l'edat. Així i tot les ganes eren de poder sortir, malgrat que em faltava la motxilla... el fogonet... en una paraula no tenia res.

Tot foren precés a casa perquè em compressin el que em calia —que representava— un munt de pessetes. Gràcies a la voluntat meva i d'ells tot es va solucionar.

Quina joia tenir la motxilla tota nova de trinca i el fogonet on feia goig mirallar-se de tan lluent com era!

Quantes nits sense poder aclucar cap ull, tot pensant quin dia seria la primera excursió; no vaig trigair gaire a veure'm complagut.

Vaig entrar un divendres al Centre mig esporuguit en veure que no hi havia joventut; tot seguit vaig veure una rotllana on es conversava animadament, vaig atansar-m'hi pel darrere per escoltar el que deien; casualment es tractava de fer una excursió a Sant Salvador de les Espases. Quin goig! —pensava jo— poder-hi anar; no sé si va ser la meva cara d'alegria o el meu esporugüiment que tot seguit sento una veu que em diu si tinc ganes d'anar-hi; no em va costar gaire decidir-me, amb les ganes que en tenia!

Dissabte al vespre vinga preparatius i més preparatius: Mare; més pa que em sembla que tindrè més gana que un llop, preparem la Carmanyola, que no vessi. No em vull descuidar res: cullera... forquilla... oli, etc. Amb tants estris em vaig deixar les culleres, sort que me'n van deixar unes!

Quan la motxilla restà arreglada vaig dir al meu pare que em posés a punt el despertador per a les 5 de la matinada, una vegada enllestit cap a dormir s'ha dit!

Vaig posar el despertador a la tauleta de nit, per sentir-lo quan sonés, però les coses no van ser com jo pensava. Bé, seguim; crec que vaig comptar totes les hores sense poder agafar el son, tot esperant que fossin les 5, així doncs, tomba que tomba que tombaràs vaig estar tota la nit, però res de dormir; el llit no era per a mi, fins que allà les 4 em vaig quedar tan adormit, que si no hagués estat pel meu pare que em va despertar no sé si hauria anat d'excursió; el meu pare digué que el despertador tocà més que mai.

L'excursió tenia el punt de reunió a l'estació del Nord, i crec que vaig ser el primer que hi va arribar —vaig esperar més de 3/4 d'hora; això que no vaig sentir el despertador!

Reunits tots, prenguérem el bitllet per Olesa, quan arribà el tren pujàrem i quan fórem a Olesa baixàrem, tot sentint el clàssic soroll de les estacions: el vent.

Pujàrem pel camí de Sant Pere Sacama i esmorzàrem a Puig Ventòs; jo no sabia com

menjar a la vista de tanta gent, però la gana ja hi era i a menjar s'ha dit!

En reprendre la marxa, per un camí molt bell, ens contemplava el massís de Montserrat. En arribar a Sant Salvador no en volgueu més de gent!

Feien ballada de sardanes perquè era la festa del Sant.

Des d'allà poguérem contemplar el nostre volgut consoci honorari Pare Solà. Tot trafiquejant entre la gent marxàrem per dirigir-nos a Can Tobella, on dinàrem i contemplàrem el Cairat. Quin soroll més ensordidor! Era la primera vegada que el sentia bramar.

A les 4 de la tarda emprenguérem el retorn cap a Olesa, on llogàrem un autocar, que ens portà a l'estació esmentada anteriorment; finalment arribàrem a Terrassa.

Per ser la primera excursió no vaig quedar desanimat; tot al contrari: no pensava que la gent del Centre fos tan franca tractant-se d'un xicot de 15 anys.

Quin goig per mi: ja havia fet la primera excursió amb el Centre! La motxilla ja era estrenada, el fogonet ja no era tan lluent, estava tot fumat; haig de dir també que el fogonet em féu enrabià una bona estona per encendre's i mantenir-se... Res, la primera excursió.

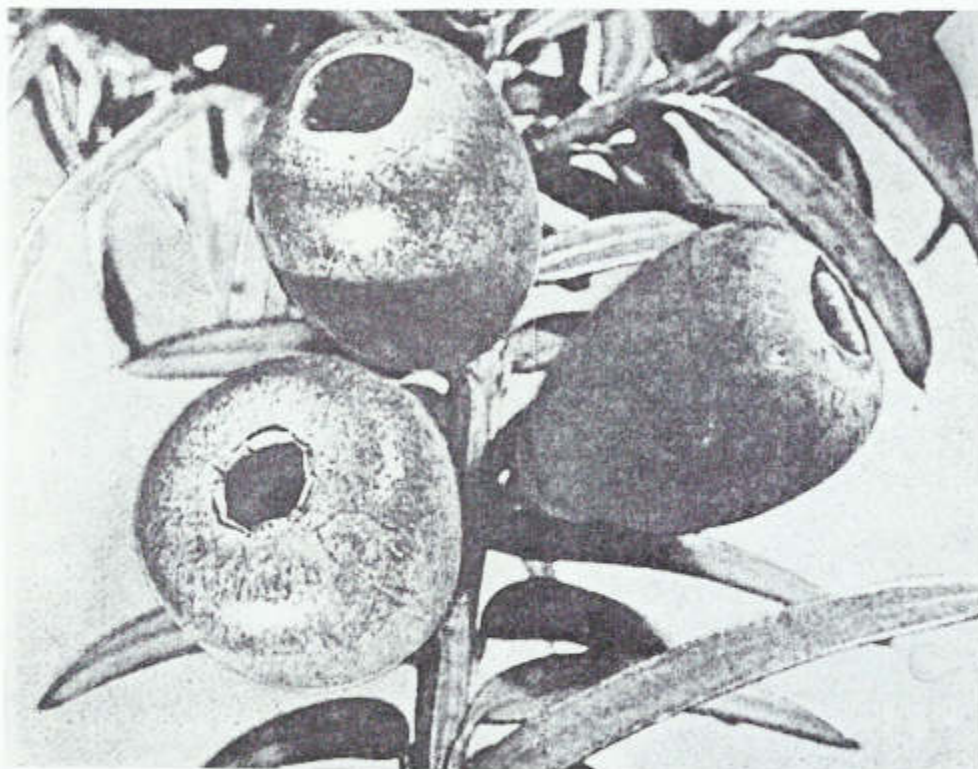
EL TEIX MIL·LENARI DE L'OBAC

Per Ramon CABEZA i SABATER

L'inoblidable Pare Solà contemplant el mil·lenari teix de l'Obac.

La Guia monogràfica de Sant Llorenç del Munt, editada pel nostre Centre l'any 1935, tingué un excepcional col·laborador: el Rvd. Joan Solà, Sch., soci honorari del Centre. En una de les seves descripcions en l'esmentada Guia, el Pare Solà ens hi detalla l'existència en aquesta comarca de dos exemplars de teix, arbre típicament centre-europeu molt rar a Catalunya. Un d'aquests dos exemplars de teix es trobava als voltants de la Mata, i fou tallat pels llenyataires sense permís del seu propietari, que ben segur que no ho hauria permès.

El fruit del teix guarda les flavors de l'arbre que són escampades pels ocells de pas que mengen la polpa.

L'altra exemplar de teix mil·lenari es troba situat per les rodalies de l'Obac. A través dels segles, la seva situació, a més d'altres circumstàncies, ha enriquit la toponímia d'aquell bell paratge. Així hi veiem l'anomenada carena del Teix, i el torrent, el sot i l'avenc de la mateixa denominació.

Encara més: en la urbanització —declarada posteriorment il·legal— ubicada en aquells paratges, a més de sis-cents metres d'alçària, s'hi va improvisar una zona esportiva amb la corresponent pista i bar del Teix. A ponent, es domina una esplèndida panoràmica de la muntanya de Montserrat, i cap al nord s'hi contempla el massís de Sant Llorenç del Munt.

En un dels itineraris detallats en la Guia se'ns diu: "...el Camí careneja per entre boscos de pins i arribem a la serra del Roure Monjo. Al cap de poc trobem el camí que porta de Vacarisses a l'Obac, i per un brançal a la masia de les Vendranes. Als deu minuts encalcem la carena del Teix en el lloc conegut per Vinyes de la Pastora..."

El teix, com se sap, és un arbre que ateny uns vint metres d'alçària, de la família de les

coníferes, fulles afuades, sempre verdes i fruit que forma una polpa carnosa, dolça i comestible, de color vermellós semblant a les cireres. Aquesta espècie vegetal es caracteritza per la seva longevitat. Creix aïllada o en petits claps i es cultiva en alguns jardins de l'Europa Central per ser molt decorativa, a causa de la facilitat amb què se li donen formes capricioses mitjançant una poda adequada. La seva fusta és apreciada en ebenisteria.

Probablement les llavors del teix són traslladades d'un país a l'altre pels ocells que s'alimenten d'aquells fruits. Si com ja s'ha dit molt bé el fruit és la gratitud de l'arbre traduïda en delicat obsequi, que s'il·luminin les tenebres en què viuen els qui no han sabut estimar els arbres! Que es curin les ferides dels qui encara es debaten en l'afrontosa indiferència!

Cal que associacions, entitats, centres i grups excursionistes unifiquin els seus esforços en la defensa de la vida dels arbres, la verda escultura dels quals, entre altres múltiples qualitats, és el més formós adornament de tots els que endolceixen i decoren la Terra.

RACÓ DE LA POESIA

75 ANYS

En uns dies llunyans de joventut
i amb l'esclat d'alguns Nadals,
recorria carenes i fondals
ja fos el dia núvol o el sol clar,
amb peu segur, força manya
i l'impuls delitós del bon trescar.

Jo era Minyó de Muntanya
en aquelles terres meves
de l'aspre Berguedà.

Avui, camino amb passa trista,
enyoro el puig, la coma i el tossal,
i el nus embolicat dels viaranys...

No puc anar-hi, doncs, per mi
vosaltres els del Centre Excursionista,
que estimeu la plana i el cimbal.

A tots us diré, per molts anys
i que us somrigui sempre un Bon
Nadal.

Angel Santaulària i Prat

crònica

ACTES I CONFERÈNCIES

— **1 d'octubre:** CONCERT CORAL COMMEMORATIU DEL 75^è ANIVERSARI. Es celebrà a l'auditori del Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa. Actuà el KAMMERCHOR ARS MUSICA de Suïssa, amb la col·laboració del flautista Besse Welhs. Dirigeix aquest famós conjunt Martin Jäggi.

Fou una inoblidable vetllada de definitiva justesa d'interpretació musical. Aquests admirables mestres cantaires helvètics ens ofrenaren unes difícilíssimes obres vocals d'Haydn, Clemens non Papa, Isaac, Hassler, Schönberg, Burkhard, Distler, Janacek, Hovhaness, Slavenski, etc.

Aquest tan important com històric acte, fou possible amb la col·laboració del Retaule Artístic de Terrassa.

— **3 d'octubre:** PROJECCIÓ DE PEL·LÍCULES I DIAPOSITIVES DEL XXXVII CAMPAMENT SOCIAL D'ALTA MUNTANYA ALS PICS D'EUROPA. Amb una gran gernació verament expectant i encuriosida, es presentà un bon conjunt de reportatges realitzats per consocios afeccionats a la fotografia i que varen assistir a aquest ben reeixit Campament de Vacances i d'Alta Muntanya, organitzat de faisó especial i commemorativa del 75 Aniversari del nostre Centre.

En el decurs d'aquest simpàtic acte, es féu lliurament dels Premis corresponents a la MARXA EXCURSIONISTA COMMEMORATIVA DEL 75^è ANIVERSARI, als guanyadors de la mateixa.

— **17 d'octubre:** «CHO OYU, 8.201 m.» Aquest fou el títol de la pel·lícula filmada durant l'expedició catalano-nepalesa al Cho-Oyu, a la tardor de 1984.

Fou realitzada i presentada per Jordi Pons. Aquesta muntanya és la sisena més alta de la terra, i és una de les més poc conegudes de la serralada himalaienca, a causa de la seva situació geogràfica entre el Tíbet i el Nepal.

— **24 d'octubre:** «UN EXCURSIONISTA FENT DE TURISTA PEL MARROC». Sota aquest títol, Josep M. Sala i Albareda, president del C.E.C., ens presentà una conferència il·lustrada amb diapositives sobre els racons més típics que travessà del Marroc, amb motiu d'una estada en aquest país.

— **14 de novembre:** SESSIÓ DE PROJECCIONS RETROSPECTIVES, DEL 1933 al 1973. El nostre veterà consoci i admirat fotògraf, en JAUME ALTIMIRA I CODINA, ens oferí un vast repertori de reportatges d'activitats pretèrites del Centre. Ultra molts i variats temes, excursions, campaments, esports, la Terrassa vella, etc., hi va incloure el curiós reportatge que efectuà al Campament Social de Muntanya a Viadós, a l'any 1960, commemoratiu del nostre 50^è Aniversari. També projectà per a complaença de l'auditori, el XXV^è Campament Social d'Alta Muntanya a la Bérarde, als Alps francesos.

Aquesta celebrada vetllada, formà part dels actes programats per la celebració del 75^è Aniversari.

La gran concurrència assistent a l'acte, fruï verament amb aquesta tan comentada com lloada projecció de rancis i entranyables documents d'història terrassenca i, amb tot l'interès del cas, féu comprometre a l'aplaudit autor fotogràfic, una nova vetllada continuadora de la justament finida. Cal dir que no tindrem paciència ni probable espera per a visionar-la fins a la celebració del nostre futur Centenari i gaudir d'un semblant acte.

— **21 de novembre:** «BHAGIRATHI-84». Relat de l'expedició a l'Himàlaia indi, en el curs de la qual es va obrir una nova via d'escalada en una paret molt difícil.

Fou presentada per Joan C. Aldeguer, Sergi Martínez, Josep L. Moreno i Joan Tomàs.

— **5 de desembre:** MARXA DE TERRASSA AL CANIGÓ A PEU EN CATORZE JORNADDES. Amb una gran expectació, els membres fotògrafs d'aquesta notable gesta muntanyenca que es proposà per a commemorar el 75^è Aniversari del C.E.T., en Miquel Cueto, Jordi Mas i Maria Carme Pros oferiren un acurat reportatge d'aquesta peregrinació esportiva i sentimental que permeté conèixer, estimar i enyorar aquest llarg travessar per la quasi totalitat de la nostra pàtria fins aconseguir el mític cim del Canigó, aquesta muntanya, bella entre les belles i tan cantada com venerada per tots nosaltres.

— **12 de desembre:** TREKKING ALS ANDES DEL PERÚ. Projecció comentada de diapositives, realitzada per elements que concorregueren al TREKKING dut a terme pel nostre Centre per commemoració del 75^è Aniversari.

Amb una tasca molt recomanable de selecció, i sota un guió impecable pel seu relat i musicació, ho presentaren els artistes fotògrafs, part dels divuit consocis que es desplaçaren al Perú amb un objectiu: la serralada de HUAY-HUASH, que els permeté conèixer els altius cims del YERU-PAJA, NINISHANCA i JIRISHANCA, completat amb un seguit d'excursions turístiques que els proporcionà una visió més aprofundida d'aquell país andí.

Foren molt aplaudits a causa de l'excel·lent tècnica i bellesa de les fotografies, i com hem dit, per la perfecta harmonia i l'especial interès del seu ben lograt desenvolupament narratiu i musical.

— **24 de desembre:** MISSA DEL GALL A LA MOLA. Com ja és tradicional des de fa anys, un bon nombre de consocis nostres, a la vigília de Nadal, assistí a la Missa del Gall celebrada dins del venerable cenobi de Sant Llorenç del Munt.

L'agradosa circumstància atmosfèrica d'aquella nit superbament plàcida i estelada, féu més agradable la convivència germanívola dels centenars de persones que allí, en aquell marc incomparable de pau i de bellesa, encetaven la més bella, poètica i emotiva de les festes anuals: Nadal.

— **26 de desembre:** FESTIVITAT DE SANT ESTEVE: TRADICIONAL VETLLADA DE NADAL. Amb una grandiosa i il·lusionada concurrència, se celebrà la més gran de les vetllades socials de l'any. En aquesta ocasió, bo i commemorant els 75 anys de fundació del Centre, actuà el notable conjunt terrassenc instrumental-coral "SEMBRA", el qual, magistralment dirigit per na BENETA TRULLÀS, ofrenà un escollidíssim i ben interpretat programa.

A la primera part, actuà el seu grup de flutes i les sopranos solistes, MARIA MATEU i MONTSERRAT SANCHEZ i la guitarrista, ROSA MARIA RIBERA.

La segona part correngué a càrrec dels poetes ÀNGEL SANTAULÀRIA i PRAT i FRANCESC PALET i SETÓ. El primer, recità uns bells poemes originals seus, mentre que el segon, interpretà uns escollits poemes xinesos en la versió catalana de Marià Manent, així com dos inspirats poemes dels quals n'és autor.

La tercera i darrera part, consistí en la presentació de l'orquestra "JOVENTUT PERCURSIONISTA SEMBRA", la qual sorprengué i captivà a l'admirada concurrència amb les seves interpretacions de belles pàgines de famosos compositors musicals.

Clogué la recordada vetllada, amb la interpretació d'un duet de J.S. Bach, per les dues sopranos acompanyades per la tan curiosa com jovenívola orquestra.

ACTE COMMEMORATIU CENTRAL DEL 75 ANIVERSARI

El dia 30 de Novembre va ésser el dia designat per celebrar l'acte central de totes les activitats organitzades amb motiu del 75^è aniversari de la fundació de la nostra entitat.

Segons el programa establert, a les 6 de la tarda es féu l'acte acadèmic a l'auditori del Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa, amb una glossa a càrrec del Sr. Manuel Planchat i la història del llibre d'honor a càrrec del Sr. Francesc Palet.

Presidiren l'acte el regidor de Cultura i Esports de l'Excel·lentíssim Ajuntament de Terrassa, Sr. Josep Casajuana en nom del Sr. Alcalde, acompanyaven la presidència el Sr. Josep Lluís Vilaseca, Director General de l'Esport de la Generalitat; el Sr. Antoni Molas, cap de Secció de Difusió Cultural de la Generalitat; Sr. Joan Garrigós, President de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya; Sr. Jaume Galofre, President del Centre Excursionista de Terrassa i el Sr. Antoni Ventura Sots-president de la mateixa entitat.

El Sr. Casajuana obrí l'acte donant la paraula al President de l'Entitat que començà recordant que aquest acte havia de servir per pensar en el treball fet fins ara per aquesta munió d'homes i dones que han fet possible arribar a aquesta efemèride amb un treball efectiu i profitós per al país, la ciutat i la nostra entitat.

El Sr. Manuel Planchat féu un discurs seguint la marxa de la nostra entitat, destacant la trajectòria sempre ascendent que l'entitat ha portat cap endavant al llarg del temps tot hi havent el lapsus negatiu de la guerra i el temps de la postguerra.

El Sr. Francesc Palet féu una al·legoria al nostre llibre d'Honor en el qual durant 50 anys, les personalitats més insignes del nostre país hi deixaren la seva constància.

El Sr. Garrigós, president de la Federació, que parlà tot seguit, ens digué que l'excursionista ja té majoria d'edat, diverses entitats ho acrediten, també comentà l'evolució constant de l'alpinisme i que les entitats haurien de ser receptores d'aquestes noves línies ja que estar al dia vol dir continuïtat.

Després prengué la paraula el Sr. Josep Lluís Vilaseca, recordant que tot i que tenia compromisos va voler assistir a aquest acte per poder seguir ben de prop la dinàmica d'una entitat.

Va destacar que de totes les federacions esportives amb les quals té contactes pel seu càrrec, la federació d'Entitats Excursionistes —i mitjançant ella les entitats— ha estat sempre la que més s'ha preocupat per vetllar pel patrimoni, la cultura i l'amor al país.

Encoratjà les entitats per seguir aquest camí de civisme, cultura i esports que des de sempre les ha caracteritzades.

Finalment el Sr. Josep Casajuana amb unes sentides paraules, destacà la personalitat del Centre dins la ciutat de Terrassa, la seva tasca constant tant a nivell esportiu com cultural; vetlladora de tot allò que és patrimoni de la ciutat.

Capdavantera en la protecció de la natura tot i que les agressions del medi ambient dels contorns de la nostra ciutat són moltes. Entitat sempre oberta a tots els ciutadans, ja que per fer excursionisme tan sols és necessari sentir amor a la terra i al país i per aquesta tasca duta a terme durant tots aquests anys, l'Ajuntament de Terrassa ha decidit d'atorgar la medalla d'or de la ciutat a tan digna entitat.

Acabant aquest acte s'inaugurà tot seguit l'exposició de fauna i flora del massís de St. Llorenç i Serra de l'Obac. Exposició que fou multitudinàriament visitada per infinitat de persones, col·legis i estudiosos.

Es passà seguidament a la nostra seu per fer la inauguració de la placa dels 75 anys del C.E.T.

El president del Centre amb unes breus i sentides paraules reflectí la importància per al Centre i els socis d'aquest esglaonat de 25, 50 i 75 anys, i descobria a continuació la placa.

Les autoritats iniciaren un breu recorregut per les dependències de l'entitat; signaren al llibre d'Honor.

Com a últim acte s'anà al restaurant "Milton Convention" on s'hi aplegaren unes 600 persones per assistir al sopar de germanor i entrega de guardons als socis que complien més de 25 i 50 anys d'antiguitat a l'entitat.

El sopar va ésser tot un èxit, tant pels participants com per l'ambient d'alegria i simpatia que es manifestà.

Moltes eren les persones que se saludaven després de molts anys de no haver-se vist; aquest acte va ésser sens dubte un retrobament i recordança de moltes activitats passades.

Emotiu fou el lliurament de guardons als socis de més de 50 anys que sumaven 29 persones i de 25 anys que eren 226 persones.

Forts aplaudiments eren acompanyats en recollir-los de mans de les autoritats presents.

També als ex-presidents de l'entitat els fou lliurada una placa com a reconeixement i agraïment del Centre per la tasca portada a cap en el seu dia.

El moment d'atenció fou quan es llegí la carta d'adhesió escrita per un fundador de l'entitat. El Sr. Agustí Badia i Vivó, pare del Rector de la Universitat de Barcelona Sr. Badia i Margarit, en la qual encoratjava a tots els socis i dirigents per a seguir aquesta línia del Centre en la que en el seu moment tant hi va dedicar. També l'ex-president Sr. Bacardit, que estava absent, envià una altra carta d'adhesió. El soci n.º 1, Sr. Joan Pineda en nom de tots els altres socis, dirigí unes paraules simpàtiques, sentides i plenes d'amor al Centre que foren molt aplaudides.

De simpàtica sorpresa fou tot una sèrie d'obsequis que la nostra entitat va rebre, tant d'institucions, com de federacions i entitats: Generalitat, Federació Catalunya d'esports d'hivern, Federació Catalana d'Espeleologia, Unió Excursionista de Sabadell, Centre Excur-

sionista de Catalunya, Grup Cavall Bernat, Club Esportiu Hoquei Terrassa i Club Egara.

No cal dir que el reconeixement fou unànim de tots els socis per aquest detall tan eloqüent.

Amb els parlaments del President del Centre, Sr. Galofre, del Sots-director General d'Esports de la Generalitat Sr. Susts i del Regidor de cultura i esports de l'Ajuntament Sr. Casajuana, i el cant dels adéus és cloqué l'acte del 75^è aniversari de la fundació del Centre Excursionista.

BREU RESUM DE L'EXPEDICIÓ HIMÀLAIA 85

Amb motiu del 75^è aniversari el Centre ha portat a terme l'Expedició C.E. Terrassa Himàlaia 85, aconseguint el seu objectiu d'assolir el cim del Saipal per dos itineraris nous. El Saipal, de 7031 m. d'alçada, és un cim situat a la cadena muntanyosa de l'Himàlaia, concretament a l'oest del Nepal.

Els components de l'expedició, tots ells membres del CET, foren els següents: Josep Aced i Masjoan, Jordi Agulló i Colomer, Jordi Anglès i Solé, Jordi Badiella i Aguilera, Serge Benet i Philippe, Toni Bros i Busquet, Francesc Dalmases i Cunill, Adrià Font i Alcañiz, Miquel Llonch i Massanés, Frederic Parera i Avellaneda, Narcís Serrat i Comerma, Francesc Zapater i Coma i Joaquim Prunés i Santamaria.

L'Expedició sortí de Terrassa en dos grups diferents, el 4 i el 6 de setembre i es reuní novament el dia 7 a Delhi. El mateix dia 7 es volà a Kathmandu. Després de tres dies de tràmits i compres a la capital del Nepal els expedicionaris, més l'oficial d'enllaç el cuiner i el seu ajudant i el sirdar o sherpa encarregat de la contractació de portadors, volaren cap a Nepalganj i el dia 13 fins a Bajang, petit poblet des d'on sortia la marxa d'aproximació a peu. Es contractaren 48 portadors i el dia 16 començà la marxa. La caravana s'aturà el 19 a Kara, i després de 2 dies per canviar els portadors, arribà finalment al camp base el dia 26 de setembre.

El camp base fou situat a la morrena esquerra de la gelera de Saipal a 4150 m. d'altura. Era un bon emplaçament amb visió directa de gairebé tots els dos recorreguts que es pretenien obrir. El 29 va ser instal·lat el Camp I a 4950 m., al peu de les dificultats. Des d'aquí els dos itineraris se separaven; a l'esquerra la paret rocosa que menava al coll oest del Saipal, per seguir per l'aresta oest fins al cim; a la dreta, la paret de gel que portava diractament al cim, o millor dit a un petit avant-cim a mig quilòmetre d'aresta plana del cim principal.

A continuació es va prosseguir a l'obertura i instal·lació de cordes fixes a la paret rocosa, i el dia 5 d'octubre s'arribava per primer cop al coll oest a 5800 m., lloc escollit per al camp II. Va arribar el mal temps i no va parar de nevar en dotze dies. L'activitat a muntanya quedà totalment estroncada. El 17 d'octubre hi havia al camp base un tou de prop de 2 metres de la neu caiguda els dies anteriors.

Amb el retorn del bon temps recomençà l'activitat alpina a ple rendiment, malgrat que el camp I i uns dipòsits de material havien desaparegut sota el tou de neu. El 21 s'instal·lava un petit camp III a 6500 m. a l'espatlla oest del cim i l'endemà a la una del migdia sis components petjaven el cim del SAIPAL. Eren en Jordi Agulló, en Serge, en Quico, en Miquel, en Narcís i en Cesc. Mentrestant, en Toni i en Jordi Anglès es posaven a la paret sudoest i després de tres vivacs a l'esmentada paret de gel arribaven el dia 24 a les nou del matí al cim.

Encara l'endemà, i seguint l'itinerari de l'aresta, en Fredi, tot sol, feia el cim a quarts d'onze del matí.

El 28 d'octubre es desplegava el camp base, i després d'un retorn en tres grups diferents el dia set de novembre tothom es trobava a Kathmandu. El dia 15 a les quatre de la tarda l'expedició aterrava a l'aeroport del Prat. Era el final d'una gran aventura.

Joaquim Prunés

37è CAMPAMENT SOCIAL D'ALTA MUNTANYA A LA VALL DE VALDEON (PICS D'EUROPA)

Tot just acabat el campament de l'any passat a la Vall d'Aran, vam iniciar les tasques de preparació del proper campament, que havia de ser extraordinari per tal de commemorar el 75è aniversari del Centre.

Vam creure que seria interessant i engrescador muntar-lo als Alps austríacs. Il·lusionats pel projecte i amb la voluntat d'assolir els nostres propòsits, ben aviat emprenguérem les tasques de prospecció del lloc i de les condicions i es confeccionaren els pressupostos econòmics i de necessitats i condicions.

Els resultats obtinguts foren decebedors. El pressupost era molt elevat, el transport del material i equipatge, també car i presentava serioses dificultats i el subministrament no es preveia pas satisfactori. Calia acceptar que un campament del volum i característiques del nostre és molt difícil, de moment, poder-lo instal·lar fora de l'estat.

El dia 28 de març fou celebrada una reunió per a sotmetre la qüestió a la decisió de la majoria dels interessats. El nivell de compromís que es va assolir no feia viable el projecte i va ésser abandonat.

Però calia decidir-se per una zona més propera i per tal de mantenir el caràcter d'extraordinari al campament d'enguany, vam gestionar la seva ubicació als Pics d'Europa. D'aquesta manera fugíem un xic de la rutina anual, per anar a un indret habitualment menys assequible per tots nosaltres i suficientment atractiu pels muntanyencs.

Va ser possible situar el Campament a la Vall de Valdeón, en un prat, arran del riu Cares, més avall de Posada de Valdeón i a 930 metres d'alçada sobre el nivell del mar.

Per arribar-hi, des de Posada de Valdeón, calia agafar el camí antic de Caín, travessar la població de Los Llanos i el riu Cares. Pocs metres més avall hi ha el prat anomenat Vega Boyán, situat entre el riu i el camí del Bustio o de Caín.

Aquest prat, molt espaiós i amb bones condicions, va permetre instal·lar-hi el campament a satisfacció de tots.

Situats al campament, l'espectacle que el seu entorn ens ofería era ben gratificant. Talment com a petits actors, ens trobàvem i ens sentíem en un escenari muntanyenc grandios i canviant. De cara al nord, teníem dos grans blocs, el de l'esquerra, el massís occidental o del Cornión que ens deixava veure les parets del massís de la Bermeja i el de la dreta, el massís central o d'Urrieles que ens ensenyava les parets del Llambrión, la Torre del Friero, Collado Jermoso i les Peñas de Cifuentes. Entre els dos grans massissos, el profund tall que els separa i que configura les gorges del Cares anomenada "Garganta Divina del Cares". Els dos grans

massissos esmentats que teníem davant eren el nostre constant teló de fons, canviant. Cada dia, cada hora, cada llum, cada boirada que apareixia: un espectacle ben interessant i diferent.

De cara al sud, aigües amunt del Cares, Los Llanos, Posada de Valdeón, Soto, Prada i més enllà la serra Cebolleda amb els ports de Panderrueda i Pandetrava a la seva dreta i esquerra respectivament.

Els dies del campament varen ser del diumenge, 28 de juliol, al dilluns 12 d'agost de 1985.

La seva instal·lació no va presentar més dificultats que la d'haver de subministrar-nos d'aigua d'una font situada a uns 500 metres de distància i la de passar les caravanes per un carrer de Los Llanos extraordinàriament estret i cantellut.

L'activitat excursionista, no va ésser tant intensa com podia esperar-se d'un campament als Pics d'Europa. D'una banda el poc coneixement que teníem de la zona i de l'altre que calia vèncer grans desnivells, partint de l'alçada del campament per aproximar-nos als cims, van ser els motius que van limitar l'activitat.

Les ascensions realitzades foren en total 67, als cims de Torre del Frierio (2445 m), Torre del Llambrión (2641 m), Torre Bermeja (2393 m), Peña Santa (2596 m), Peña Vieja (2613), Pico Tesorero (2570 m) entre d'altres.

Diverses excursions van ser realitzades de forma col·lectiva o en petits grups a La Garganta del Cares, Collado Jermoso, Cuevas de Valporquero, Vegabaño, Horcada de Panbunches, Refugi del Naranjo de Bulnes, etc.

Altres sortides o excursions de caire més turístic que muntanyenc foren a Covadonga i Llacs Enol, Fuente De, Ribadesella, Cangas, León, etc.

Com a activitat col·lectiva hem de citar els focs de camp, portats a terme alguns capvespres i la Festa Major del Campament que tingué lloc el diumenge, 4 d'agost, amb la celebració d'un reguitzell d'actes que van aplegar tots els acampadors.

Cal esmentar la presència, entre nosaltres, del senyor Joaquin Cano, president de la Federació Leonesa de Montañismo, acompanyat de la seva família, el qual ens va fer costat en tot moment, tant en la preparació, com en la realització del campament. La seva disponibilitat, amabilitat i esperit de servei va posar-se de manifest en diverses ocasions, com organitzador d'excursions, guia i company. Hem de remarcar i agrair el gran servei que ens va fer.

El temps, element important per a l'activitat excursionista es va portar molt bé, aquest any; va ploure molt poc, molt menys del que hom podia esperar als Pics d'Europa; algun riu, els primers dies, poc vent i poca boira baixa.

En el capítol estadístic direm que el nombre d'acampadors inscrits va ser de 175 en total, amb una assistència mitjana de 140. Foren instal·lades 56 tendes, 6 combis i 15 caravanes, o sigui un total de 77 unitats.

El servei col·lectiu de cuina, a cura de l'equip habitual dirigit pel sr. Alfonso, va ser ben positiu, com ja ens tenen acostumats.

Van preparar 5800 àpats, entre esmorzars, dinars i sopars, i van preparar uns 500 picnics. El servei de vituallament i retirada de deixalles a cura d'un tender de Posada va funcionar a satisfacció.

Com a record, els assistents van ser obsequiats amb el ja tradicional banderí i amb una medalla commemorativa del Campament del 75^è Aniversari del Centre.

Antoni Ventura i Astals

VEREDICTE DEL CONCURS DE TREBALLS CIENTÍFICS I LITERARIS DEL 75^è ANIVERSARI DEL CENTRE

El Jurat, compost per Àngel Carles, Ramon Brumós, Josep Maria Domènech, Mateu Fusalba, Mireia Llonch, Francesc Palet, Antoni Serra, Joan Tort, Eduard Vives i Manuel Vives, designats per a formular el Veredict de d'aquest Concurs de Treballs Científics i Literaris del CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, convocat per a commemorar el 75^è Aniversari de la seva fundació, donà a conèixer la resolució dels Premis estipulats entre els diversos treballs rebuts per a concórrer a aquesta convocatòria. Atenent-se a les tres modalitats especificades en les Bases publicades per a tal Concurs, els deu membres que formaren el Jurat, amb acord unànime, aprovaren i certificaren el següent Veredict:

En la modalitat de Narració o Reportatge, el PRIMER PREMI, correspongué al titulat: "MUNTANYA ESTIMADA". L'autor del qual és: Maria Bassiner i Castella. El SEGON PREMI, correspongué al titulat: "DEDICAT A SANT LLORENÇ DEL MUNT". L'autor del qual és: Vicenç Serrano i Lorente.

En la modalitat Científica, el PRIMER PREMI, correspongué al titulat: "VEGETACIÓ DE LA CANAL DE SANTA AGNÈS". Els autors del qual, són: Manuel Pérez i Diaz, Josep Pintó i Fusalba i Fidel Troya i Figueros. El SEGON PREMI, correspongué al titulat: "APROXIMACIÓ ALS NOSTRES ZOOCECIDIS O AGALLES". L'autor del qual, és: Teresa Cañellas i Isern.

En la modalitat Especial, dedicat a Sant Llorenç del Munt, correspongué al titulat: "MÀSSIS DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I SERRA DE L'OBAC". Els autors del qual, són: Josep Ricard Cano i Ruiz i Maria Rosa Selvas i Martínez. El SEGON PREMI, correspongué al titulat: "JOC: SI T'AGRADA ANAR PEL BOSC". Els autors del qual, són: Marc Galí i Segués i Miquel Giménez i Molina.

L'obertura de les pliques corresponents als treballs premiats i el lliurament dels respectius Premis estipulats, tingué efecte durant l'acte social que se celebrà al local del C.E.T. la nit del dijous, dia vint-i-tres de gener.

EXPOSICIÓ RETROSPECTIVA

L'exposició celebrada durant els dies 22 de desembre al 7 de gener, en el nostre local Social, amb motiu del 75^è Aniversari, després d'una tasca força laboriosa per la recerca i muntatge del material exposat, va ésser ben acollida i visitada per bona part dels socis.

En la mateixa es va fer un recull de les activitats que la nostra entitat a anat desenvolupant durant aquests 75 anys, com són l'esquí, l'escalada, l'espeleologia, diades de Germanor, campaments i un bon ventall d'actes culturals.

La qual cosa donà una ampla visió de com els socis han anat fent any darrera any una tasca positiva per engrandir i refermar l'entitat.

El nostre agraïment a tots els qui col·laboraren amb les seves aportacions per poder dur a terme aquesta exposició.

XX PREMI LITERARI "SANT BERNAT"

El Jurat del XX PREMI "SANT BERNAT" de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, convocat per l'Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya,

i segons consta a l'Acta signada el dia vint-i-nou d'Abril del 1985, després de llargues i entretingudes deliberacions, acordà per unanimitat, concedir-lo a l'obra: "APROXIMACIÓ A LA SEGARRA" del qual n'és l'autor el nostre consoci i vocal primer de Publicacions del C.E.T., en JOAN TORT I DONADA. Cal ressenyar que un fragment d'aquest estudi d'una de les comarques més oblidades de Catalunya, fou publicat en el nostre ARXIU n° 40/41 corresponent als mesos de gener-juny del 1985. Quedà com a obra finalista, "DOCUMENTS DEL MONESTIR DE SANT LLORENÇ DEL MUNT" del qual n'és autor l'erudit i prolífic estudiós i publicista sabadellenc, n'ANTONI FERRANDO I ROIG.

Ens és molt grat felicitar al nostre jove guardonat amb aquest important Premi, i a l'ensems, congratular-nos per aquest valor nostrat, que amb les seves específiques i sovintejadades publicacions amb tan d'altívola categoria d'erudició i d'interès, posa al nostre ARXIU, actualment com a un dels capdavanters entre totes les publicacions de caire excursionista i científic de Catalunya.

M. Fusalba

VI RONDA VALLESANA

El dia 20 d'Octubre, organitzada pels seus creadors, la Unió Excursionista de Sabadell, es desenvolupà la sisena edició d'aquesta popular i concorreguda cursa, ja esdevinguda clàssica a pesar de les seves (fins a la data) reduïdes convocatòries.

Enguany, els seu recorregut s'efectuà per les rodalies muntanyoses de Castellar del Vallès. Durant el seu recorregut, hom pogué esplaïar-se amb els bells paisatges boscats de la carena de Pinós, Font de Sant Jordi, Can Cadafalc, Sant Sebastià de Montmajor, Can Castelllet i el Puig de la Creu. L'inici i el final de la caminada fou a Castellar del Vallès.

El nostre Centre, hi fou representat tot concurrent-hi un bon nombre de consocis.

biblioteca

OBRES INGRESSADES PER DONATIU:

- "GUIA DE LA CATEDRAL DE VALENCIA". Autor; B. Argaya Goicochea. Valencia 1968. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- "MONASTERIO DE POBLET". Blok-Postal.-2. Autor; L. Roissin, fotògraf. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- "EL CASTILLO DE SANTA BARBARA DE ALICANTE". Autor; Miquel Castelló Villena. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- "CIEN OBRAS MAESTRAS DE LA PINTURA". Autor; M. Olívar. Salvat Editores. Vitoria 1970. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- EL PENSAMENT FILOSÒFIC CATALÀ. Autor; Jordi Berrio. Ed. Bruguera, Barcelona, 1966. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- "LA EVOLUCION HISTORICA DE LAS IDEAS CIENTIFICAS". Autor; John Tyndall. Madrid, 1888. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- LA BASÍLICA DEL MONESTIR DE SANTA MARIA DE RIPOLL. Autor; Mn. Eduard Junyent. Ripoll, 1972. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- VIDA INTERIOR D'UN ESCRITOR. Autor; Joan Puig i Ferrer. Col·lecció "La Sageta". Barcelona. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- "LA REPRESION NACIONALISTA DE GRANADA EN 1936 Y LA MUERTE DE FEDERICO GARCIA LORCA". Autor; Ian Gibson. Col·lecció "Ruedo Ibérico". Paris, 1971. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- LES CLASSES SOCIALS A CATALUNYA EN EL DECURS DE L'ERA INDUSTRIAL. Autor; Josep Marimón i Cairol. Edicions Catalanes de Paris, 1971. Donatiu i signatura de l'autor.
- TRAVESSA T-T: TERRASSA-THUÈS-ENTRE VALLS A PEU. Reportatges i Col·laboracions diverses. Donatiu dels expedicionaris, membres del C.E.T.
- REVISTA CATALANA DE GEOGRAFIA n.º 0. Maig 1985. Donatiu: Joan Tort.
- TOPONIMIA I CARTOGRAFIA. Autors; Juli Moll, Joan Tort i equips geògrafs de l'I.C.C. Edita; Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 1985. Donatiu de Joan Tort.
- V CONCURS LITERARI, PREMIS 1985. Edita: Club de Jubilats "Sant Jordi". Barcelona, 1985. Donatiu de n'Antoni Masdéu.
- ZONA PASTORAL DE TERRASSA: LES PARRÒQUIES. Edita: Zona Pastoral de Terrassa. Juliol 1985. Donatiu de J.M.D.F.
- 20 ANYS DEL DIA DEL CAMÍ DE MUNTANYA, 1965-1984. Guia Itinerària i plànols dels camins de muntanya posats de nou en servei a les comarques meridionals de Catalunya. Edita i ofrena: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. Tarragona, 1985.
- MATADEPERA: FESTA MAJOR 1985. Edita i ofrena: Ajuntament de Matadepera.
- VACARISSES: ASSAIG HISTÒRIC D'UN POBLE. Autor; Antoni Flotats i Llagostera. Vacarisses, 1979. Donatiu de J.A. i F.T.
- AIGUAFREDA — MONOGRAFIA HISTÒRICA —. Autor; Fortià Solà, Pvre. Edició especial per l'Ajuntament d'Aiguafreda. Nadal del 1983. Donatiu del Batlle d'Aiguafreda per als caminaires del C.E.T. de Terrassa al Canigó a peu.
- "SIERRA DE GUARA". gràfic-croquis, original de Gaspar Diaz d'Aguas (Osca). Donatiu de l'autor.
- ANUARI 1984 de la F.E.M. Donatiu dels editors.
- EL MUNDO DEPORTIVO. N.º 19458 del 15-9-85. Inclueix un anunci-felicitaçió del C.E.T. als conqueridors catalans de l'Everest.
- ÒNDIA, QUANTS XIMPLES! Autor; Eduard Torres i Crusat "EDi". Edita: Amics de les Arts. Terrassa, 1985.
- L'ART PRE-ROMÀNIC A CATALUNYA (SEGLES IX-X). Autor; Xavier Barral i Altet. Fotografies; Jordi Gumí. Edicions 62. Barcelona, 1981. Donatiu d'un consoci.
- CASTELLAR DEL VALLÈS: VI RONDA VALLESANA. Edita: U.E. de Sabadell, Ajuntament de Castellar i Diputació de Barcelona. Col·laboració de l'Ajuntament de Sabadell, 1985. Donatiu de M.F.B.
- "XII ASAMBLEA Y MARCHA NACIONAL DE VETERANOS". Edita: Centro Excursionista d'Alcoi, 1984. Donatiu dels editors.

- GOIGS DE NOSTRA SENYORA DE L'ASSUMPCIÓ PATRONA DE LA PARRÒQUIA DE PORQUERES. Donatiu de M.F.B.
- PLÀNOL DE LA SERRA DE COLLSEOLA: DE LA CARRETERA DE L'ARRABASSADA A LA DE LA FLOR DE MAIG, Editor: Pere Porta i Roca. Sant Cugat del Vallès, 1985. Donatiu de l'Editor.
- COBLES A NOSTRE SENYOR JESUCRIST ADORAT EN LA MIRACULOSA IMATGE DE LA SANTÍSSIMA MAGESTAT DE BAGET. Imprès a Olot. 1970. Donatiu de E.D.
- GOIGS DE NOSTRA SENYORA DEL ROSER, Imprès a Olot. Donatiu de E.D.
- LES BRUIXES DE CALDES DE MONTBUI. Autor; Raimundo Garcia Carrera. Caldes de Montbui, 1985. Donatiu i signatura de l'autor.
- EL MONTSEC I MUNTANYES VEINES (GUIA EXCURSIONISTA). Publicació del C.E. de Lleida, Donatiu dels editors.
- GOIGS A LLAOR DE SANT PERE, PATRÒ DE LA PARRÒQUIA DE VACARISSES, BISBAT DE VIC, Edició del 1982. Donatiu de F.S.
- ELEMENTS D'HISTÒRIA DE SABADELL. Edició de la Caixa d'Estalvis de Sabadell, 1967. Autor: Miquel Carreres i Costajussà. Ofrena de la Unió Excursionista de Sabadell amb motiu del nostre 75è Aniversari.
- ESPORTS DE NEU A CATALUNYA. Autors; Margarida Cardona i Romeu. Lluís Dupré i Cuyàs. Edita: Centre Excursionista de Catalunya. Barcelona, 1985. Donatiu del C.E. de Catalunya amb motiu del nostre 75è Aniversari.
- LA DINAMITZACIÓ CULTURAL A LES ÀREES URBANES DE NOVA CREACIÓ. Autors; Pere Baltà, Ignasi Riera, Francisco Candel, Benvingut Moyà, Vicenç Villatoro, Jordi Aragay, Miquel Strubell, Jaume Guillaumet. Edita: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1985. Donatiu dels editors.

OBRES INGRESSADES PER ADQUISICIÓ:

- DATES I DADES EXCURSIONISTES. Autor; Carles Albesa. Col·lecció Llibres de Motxilla nº 27. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- RAPINYAIRES DE CATALUNYA. Autor; David Segarra i Mediavalla. Col·lecció Llibres de Motxilla nº 28. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- S.I.P.A.J. - GUIA DE VACANCES JOVES 1985. Edita; Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Direcció General de la Joventut.
- "PICOS DE EUROPA I i II". Guia monogràfica, Editorial Alpina, Granollers.
- SANTUARIS MUNTANYENCs DEL RIPOLLÈS. Autor; Daniel Pi i Tramunt. Publicacions de l'Abadia de Montserrat nº 13, 1985.
- GUIA Nº 12 R.E.N.F.E. Setembre 85-Maig 86.
- CANÇONER. Autor; Feliu Formosa. Edita: Mirall de Glaç. Nova sèrie "Els llibres del Mall"-2. Terrassa, 1984.
- MONTGRONY, FONTS DEL LLOBREGAT, PUIG LLANÇADA. Guia Cartogràfica. Editorial Alpina, Granollers.
- MASOS I PAIRALIES DE MATADEPERA. Autor; Miquel Ballbé i Boada. Matadepera, 1985.
- L'ERMITA DE SANT PERE DE ROMANÍ I EL SEU ENTORN (DE L'ANTIC TERME DE SANTA CREU D'OLORDA) Autor; Josep Maria Jordà i Capdevila. Molins de Rei, 1985.
- HISTÒRIA DE LA VALL DE MERANGES. Autors; Salvador Galceran i Vigué. Josep Solé i Sagarra. Edita: Ajuntament de Maranges. Col·labora el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Ripoll, 1985.
- "CIMAS PIRENAICAS: LAS MEJORES TRAVESIAS Y ASCENSIONES EN LOS PIRINEOS". Autor; Michel Sebastian. Edita: Martínez Roca. Barcelona, 1985.
- Cerdanya: ALTA VALL DEL SEGRE. Guia Cartogràfica. Editorial Alpina, Granollers.
- SANT LLORENÇ DEL MUNT, SERRA DE L'OBAC, id. id.
- EL FARELL, PUIG DE LA CREU id. id.

OBRES INGRESSADES PER SUBSCRIPCIÓ:

- CATALUNYA ROMÁNICA. Volum II: OSONA I. Diversos autors. Edita: Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1984.

- HISTÒRIA NATURAL DELS PAÏSOS CATALANS: RECURSOS GEOLÒGICS I SÒL. Diversos autors. Edita: Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1985.
- SALVADOR MASSÓ: CRÒNICA D'UNA ÈPOCA, EL PRIMER QUART DEL SEGLE XIX. Autor; Eugeni Pella i Simon. Edita: Centre d'Estudis Riudomenecs "Arnau de Palomar".
- GRAN GEOGRAFIA COMARCAL DE CATALUNYA. N.º 19. CARTOGRAFIA DE CATALUNYA. INDEX GENERAL. Edita: Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1985.
- REVISTES: AL VENT. CAMACUC. CAVALL FORT. CATALUNYA VERDA. "DESNIVEL". EL CORREU DE L'U.N.E.S.C.O. EL MÓN. EL TEMPS. L'AVENÇ. L'EROL. MAI ENRERA. MUNTANYA. "PIORNAL". "PYRENAICA". REVISTA CATALANA DE GEOGRAFIA. RODAMON. SABER. SERRA D'OR. TRETZEVENTS. VÉRTEX.

OBRES INGRESSADES PER INTERCANVI:

ACAMPADA. AGRUPACIÓ ASTRONÒMICA DE TERRASSA. A.E. MUNTANYA. A.E. CATALUNYA. A.E. GRANOLLERS. A.E. ICÀRIA. A.E. MONTSERRAT. AJUNTAMENT DE MATADEPERA. CLAXON. CASAL AVIS DE TERRASSA. CASAL SANT PERE. C.C.C.C. C.E. ÀLIGA. C.E. BLANES. C.E. CATALUNYA. C.E. COMARCA DE BAGES. C.E. EMPORDANÉS. C.E. GRÀCIA. C.E. LLINARS DEL VALLES. C.E. MONTSERRAT. C.E. OLOT. C.E. SANT FELIU DE CODINES. C.E. TARADELL. C.E. VILASSAR DE MAR. CINGLES. CONTACTE. CONTRAVENT. C. FERROVIÀRIS TERRASSA. C. MUNTANYENC TERRASSA. CONTRADES. DRECERA. EL FULL. ÈPIC-CASINO DEL COMERÇ. ESCLAT. EXCURSIONISME. ESTREP. F.A.E.S. F.E. BARCELONA. F.E.M. G.E.O.S. G.E. MALLORCA. G. FILATÈLIC TERRASSA. JOVE CAMBRA TERRASSA. LO FLOC. MAI ENRERA. OMNIUM CULTURAL. PARLEM-NE. P.E. GUIMERA. PIGOT. PUIGMAL. RUSC. UE. SABADELL. S.E.A.C. S.C.I. (S.C.C.T.). XARXA CULTURAL. VISQUEM TERRASSA. 1985 COMITÈ CATALÀ. ANY DE LA JOVENTUT. RÀDIO TERRASSA. 1985 (C.C.A.T.J.7

PUBLICACIONS DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA:

- ARXIU 40-41 del Gener-Juny 1985.
- Cartell i Programa de la Setmana de Divulgació Espeleològica confeccionat per la S.I.S. — dies 20 al 29 Setembre 1985—.
- XVI CURS D'EXCURSIONISME (Octubre 1985-Maig 1986).
- Programa del CONCERT DE NADAL 1985.
- CIRCULAR INTERIOR DE LA S.I.S. N.º 1 al 4
- PROGRAMA D'ESQUÍ HIVERN 85-86.
- Diverses publicacions d'Avisos, Programes d'Actes, Informacions vàries, etc. impresos i distribuïdes amb motiu de les celebracions del nostre 75 Aniversari Fundacional.

LLEGAT DE N'AGUSTÍ FABRA: PAPERS REFERENTS AL C.E.T. CEDITS PER UN CONSOCI

- Retalls de Premsa: — DE LES NOCES D'ARGENT DEL C.E.T.
— DE LES NOCES D'OR DEL C.E.T.
— DE LA XXX DIADA DE GERMANOR (1961) Autor: Pau Gorina
— ACTIVITATS DE L'ANY 1967
— ACTIVITATS DE L'ANY 1968
— ASSEMBLEA ANY 1970
— ELS 60 ANYS DEL C.E.T.
- PETICIONS ALS BATLLES TERRASSENCS.
 - CORRESPONDÈNCIA DIVERSA.
 - CITACIONS OBLIDADES A LA MEMÒRIA DEL 50.º ANIVERSARI DEL C.E.T.
 - CONVIT A L'AJUNTAMENT PER AL VI SALÒ LOCAL DE FOTOGRAFIA (1935).
 - PROGRAMA D'ACTES DEL XXIV CURS, 1933-1934.
 - HIMNE DE L'EXCURSIONISTA TERRASSENCS.
 - AVISOS I NOTES PER ALS CONSOCIS DEL C.E.T.
 - ESTATUTS I REGLAMENT DEL C.E.T. — ANY 1934—
 - MOSTRA DE TÍTOL DE SOCI DEL C.E.T. — anys 1932 - 1936 (?)—
 - TOTES LES PROVES D'IMPRESA — GALERADES — DE LA GUIA MONOGRÀFICA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT. EDICIÓ ORIGINAL DE L'ANY 1935.

secció d'esquí

ASSEMBLEA DE LA SECCIÓ D'ESQUÍ

A dos quarts de 9 del vespre del dia 20 de juny de 1985, al local de la Secció d'Esquí del Centre Excursionista de Terrassa, amb l'assistència de 14 socis.

1.er) S'obre l'assemblea amb la lectura de l'acta de l'Assemblea Ordinària anterior pel Sr. President, essent aprovada per unanimitat.

2.^{on}) És llegida la memòria d'activitats; el detall de la mateixa mereix la satisfacció de l'assemblea.

3.er) És llegit l'estat de comptes que és aprovat sense cap esmena.

4.^{art}) Elecció del President i Junta Directiva per acabament del termini de gestió de la Junta actual. És oberta l'única candidatura presentada, que resulta ser la de la Sra. Eulàlia Serrallach, i és acceptada. La nova Junta queda constituïda de la següent manera:

Presidenta: Eulàlia Serrallach

Vice-president: Francesc Comelles

Secretària: Marta Ballbè

Vocals: Narcís Duran

Encarna Vidal

Tresorer: Josep M.ª Serrano

5.^è) La Sra. Eulàlia Serrallach, com a candidata per la presidència, llegeix el seu programa d'actuació que és aprovat.

6.^è) És acomiadada la Junta actual, agraint-li la seva tasca de nou anys dedicada a la Secció d'Esquí, la qual ha quedat en molt bon nivell. El president del Centre prega la col·laboració de la nova Junta Directiva en la Junta del Centre.

A tres quarts de 10 del vespre es dona per finalitzada l'assemblea.

CAMPIONAT D'ESQUÍ D'HERBA

El 20 d'octubre es va celebrar a la Molina, Pista Llarga, amb èxit, la cursa de tots els anys.

La repartició de premis es realitzà a l'acabament de la prova. Després s'organitzà un dinar de germanor amb els participants i organitzadors.

Les classificacions van ésser les següents:

Campionats de Terrassa d'Esquí d'Herba.

DIA 20 D'OCTUBRE DEL 1985 - PISTA LLARGA DE LA MOLINA

ALIGOTS:

1º MARC DURAN Ag.	41.74 "
2º JOAN ORRIOLS Ag.	44.44 "
3º MANUEL ALCUBIERRE	48.58 "
4º ALFONS SOLER	51.70 "

ALIGOTES:

1ª ARIADNA ALSINA	59.53 "
2ª ANNA ALCUBIERRE	1.10.75 "

BENJAMINES:

1ª SILVIA VIDAL	59.33 "
2ª Maria EULÀLIA MORAN	1.02.52 "
3ª ANNA DURAN	1.08.88 "

ALEVINES:

1ª ELENA CARRERAS	2.01.16 "
-------------------	-----------

EQUIP INFANTIL DE COMPETICIÓ

El programa de preparació previ a les competicions ha estat el següent:

Estatge de 8 dies al juliol, a la gelera de Les Deux Alpes (França), amb entrenaments sobre les pistes d'esquí, als matns, "footing" i gimnàstica a les tardes.

Preparació física de pre-temporada, amb sessions de gimnàstica aplicada a l'esquí i "footing", des del 1er de novembre, a la Cerdanya, els caps de setmana.

Estatge de 8 dies a la Cerdanya, des del 27 de desembre al 1 de gener, amb entrenaments a la neu, a les pistes del Pas de la Casa.

secció d'investigacions subterrànies

SETMANA DE DIVULGACIÓ ESPELEOLÒGICA A TERRASSA

Entre el 20 i el 29 de Setembre de 1985 va tenir lloc la primera Setmana de Divulgació Espeleològica que ha fet la S.I.S. —que fou també la primera en tot Terrassa—. El quadre d'actes del 75^è aniversari del Centre Excursionista de Terrassa ens va oferir un marc òptim per a la realització d'una Setmana de Divulgació que fos no solament la primera, sinó també la més sonada.

El projecte es va endegar amb un pressupost de 313.000 pessetes i molta feina a la vista. Amb més o menys bona voluntat, presses d'última hora, etc, va començar (com estava anunciat) la Setmana, amb la primera conferència i la inauguració d'una exposició espeleològica

Dos aspectes de la sala del Centre Cultural de la Caixa de Terrassa on s'instal·là l'exposició de la Setmana de Divulgació Espeleològica.

al Centre Cultural de la Caixa d'Estalvis de Terrassa.

L'exposició, pensada per a ser l'eix principal de la setmana, va ocupar dues sales del Centre Cultural. La primera sala es va dedicar a l'exposició de material i d'activitats corresponents a la Geoespeleologia, Topografia, Bioespeleologia i publicacions espeleològiques. La segona sala es va dedicar en ple a la tècnica i el material, juntament amb un projector continu de diapositives i una maqueta d'una cavitat com a complement.

Els actes realitzats foren els següents:

Divendres 20: conferència inaugural de Salvador Vives i Jorba, president de la Federació Catalana d'Espeleologia i membre de la S.I.S., sobre la Història i l'Evolució de l'espeleologia. Seguidament, es va inaugurar l'exposició espeleològica.

Dissabte 21: es va obrir al Centre Excursionista una mostra de fotografia espeleològica.

Dilluns 23: es van projectar les pel·lícules "Pot passar" i "XIV Curset" i es va fer la presentació de l'audiovisual "La natura no s'acaba damunt la terra".

Dimarts 24: conferència sobre geologia a càrrec de Jaume Claverí, del G.E.S. del Club Muntanyenc de Terrassa.

Dimecres 25: conferència sobre topografia a càrrec de Xavier Badiella, membre del S.I.S.

Dijous 26: conferència sobre bioespeleologia a càrrec d'Eduard Vives i Noguera, membre de la S.I.S.

Divendres 27: meteòrica conferència sobre espeleosocors a càrrec de Jordi Gual i Balcells, director del departament tècnic de l'Escola Catalana d'Espeleologia i membre de l'equip d'espeleosocors de la Federació Catalana d'Espeleologia.

Dissabte 28: cloenda de la Setmana amb la projecció de les pel·lícules "La recherche du Bonheur" i "Speleogenesis".

Diumenge 29: tancament de l'exposició espeleològica al Centre Cultural.

Tots els actes es van realitzar al Centre Excursionista, excepte la conferència inaugural, que es va fer a la sala d'actes del Centre Cultural.

La Setmana va tenir un fort ressò a la premsa local. L'exposició, que va tenir una gran acollida, rebé la visita de més d'un miler de persones.

Si bé la Setmana de Divulgació va provocar un gran desgast físic i econòmic, l'èxit obtingut per aquesta cobreix els esforços realitzats. Si més no, l'efecte propagandístic de la Setmana fou considerable, com ho demostra la gran aflluència al XXIII Curset d'Iniciació a l'Espeleologia començat l'octubre següent. Aquest va partir un allau de trenta cursetistes, fet insòlit en els darrers anys a la nostra Secció.

Val a dir que la realització de la Setmana de Divulgació ha valgut la pena els esforços esmerçats? Això és una qüestió personal de cadascú. El que està clar és que qui vol alguna cosa, alguna cosa li costa. Que no es perdin les ganes de treballar!

Aprofitem aquestes pàgines per fer arribar el nostre agraïment a la Direcció General d'Esports de la Generalitat per la seva aportació econòmica. També a la Federació Catalana d'Espeleologia per la seva ajuda i molt especialment a la botiga d'esports "NUS", de Barcelona, pel préstec del seu material.

Jaume Badiella i Aguilera

CAMPANYA A PICS D'EUROPA

De l'1 al 15 del mes d'agost de 1985, es realitzà la Campanya Espeleològica a Pics d'Europa, a la zona del Llagu de las Moñetas, al Massís Central.

Resum de les Activitats

Enguany, l'objectiu principal de la Campanya era prosseguir l'exploració que l'any anterior havia assolit els 329 metres a l'avenc JI-4 o Sima del Infanzón, per la qual cosa es destinà quasibé tot el material i gent; malgrat els bons propòsits i les ganes, la cavitat finiria a 30 m. més de profunditat superant per molt poc els 360 m.

Després de dos dies de transportar el material des de Las Vegas de Sotres fins al Llagu de las Muñetas, el dia següent, 4 d'Agost, un equip de tres espeleòlegs entra al JI-4 per tal d'instal·lar la cavitat fins on s'havia explorat l'any anterior, això és, el pou d'entrada a 40 m., uns de 10, 14, 9 m. fins al de 56 m. i el de 124 arribant al de 16 m.; poc després entrava un segon equip de dues persones amb cordes i material per prosseguir l'exploració o en tot cas, deixar un bon dipòsit de cordes, carbur, menjar, etc... per als següents grups que hi entressin; aquest darrer grup prosseguí uns 100 m. de meandre estret, abandonant per manca de temps.

Aquell mateix dia un altre grup anava a la Sima del Horcado de los Grajos, per intentar forçar o desobstruir un pas estret a 104 m. que els companys del G.E.S. del C.M.B. ens havien indicat. El resultat fou un xic més de galeria i un ressalt que conduïa a una sala no molt gran on acabava la cavitat.

El dilluns dia 5, dos equips entraren al JI-4 amb l'objectiu de continuar el meandre; després de davallar ràpidament fins a 329 m. seguiren per la part superior del meandre tot arribant a una pèrdua d'aigua que es precipitava a un pou de 30 m. seguint un altre meandre més gran que als pocs metres acabava en un sífó.

El dia següent fou plujós i amb fort vent, que esquinçà una tenda, impeding-nos fer cap altre activitat que no fos repòs i en el possible organitzar les activitats per als propers dies.

El dia 7, dos equips de topografia entraren al JI-4, un començà pel "sífó" per tal de prosseguir el meandre anterior al pou de 30 m. on després de davallar un nou pou de 12 m. desobstruir una gatera que els conduí a un pou cec, amb el fons ple d'aigua. L'altre equip topografià des de la boca fins als 329 m.

Mentrestant, els altres membres de la Campanya es dedicaven a la prospecció i exploració de cavitats a la zona HL, on es localitzaren diverses cavitats; les més destacades són el HL-8 amb 68 m. i el HL-15 amb 53 m.

El dijous es començà a desinstal·lar el JI-4 i s'estudià alguna possibilitat de continuar per altres petits meandres que desembocaven al principal, resultant tots ells infructuosos. Es continuava treballant a la zona HL sense trobar cap cavitat de molta importància.

El dia 9 es desinstal·là totalment el JI-4, i els següents dies es dedicaren exclusivament a la zona HL on es localitzaren un total de 14 cavitats topografiades totes elles; les més importants són a part de les ja esmentades anteriorment, el HL-13 39 m., HL-14 33 m., i el HL-7 48 m.

Malgrat la decepció que provocà la finalització tan ràpida del JI-4 s'espera en properes campanyes acabar d'explorar la part superior de la zona HL i començar amb empenta la zona JI, que aquest any resta, a part del JI-4, quasibé oblidada.

XXIII CURSET D'INICIACIÓ A L'ESPELEOLOGIA

Es realitzà durant els mesos d'octubre, novembre i desembre de 1985.

EQUIP DOCENT:

Director del Curset: Manel Vives i Noguera
 Secretari: Francesc Navarro i Garcia
 Monitors: Ferran Aguirre i Sánchez
 Jaume Badiella i Aguilera
 Concepció Rosaura i Raich
 Xavier Badiella i Noguera
 Enric Badiella i Noguera
 Eduard Vives i Noguera
 Jordi Centelles i Jover
 Miquel Angel Martínez i Bruque
 Carles Mascarilla i Sellarès
 Enric Montserrat i Farrés
 Jesús Beltrán i Taules
 Jenar Indurain i Rubí

RELACIÓ DE CURSETISTES:

Marga Carmona
 Ferran Sánchez
 Miquel Barberà
 Enric Gabarró
 Remei Prat
 Glòria Guia
 Jordi Arís
 Pau Quesada
 Cristina Falcés
 Xavi Trullàs
 Mireia Vailhonrat
 Albert Montull
 Pepe Carmona
 Albert Pérez
 Carme Palomar
 Joan Sánchez

Vicenç Calvo
 Alberto Valero
 Ramon López
 Manel Jiménez
 Carles Campins
 Núria Pladeveya
 Miquel Bussoms
 Jaume Badia
 Albert Carrasquer
 Cesc Castellet
 Emili Girona
 Toni Centelles
 Salvador Felis
 Yolanda Morales
 Rosa M.ª Farràs

Informe

El Curset s'ha realitzat tal i com estava previst d'una manera planera i eficaç, seguint el programa establert amb lleugeres modificacions.

El total d'inscripcions fou de 31 cursetistes, cosa que provocà que la secció convoqués a la totalitat de monitors disponibles i capacitats per a dur a terme el curset.

Amb motiu del nombre elevat de cursetistes es feren modificacions del programa. Una vegada feta la primera sortida i veient el nivell de la gent, es reduïren les dues primeres sortides a tres cavitats cadascuna i no quatre com estava previst. La manca de material per part dels cursetistes obligà als monitors i d'altres membres de la secció a cedir el seu material personal ja que la secció no disposa de 31 equips complets.

Les classes teòriques varen ser donades per monitors qualificats de la secció. La d'Arqueologia la va donar el company Jaume Morera i Guixà.

Valoració General

La realització d'aquest curset ha estat del tot positiva, tant per part dels cursetistes com per part dels monitors. En tot moment i tal com estava programat les sortides han estat progressives quant a dificultat i durada i han permès als cursetistes prendre el seu primer contacte

amb aquest món (no oblidem que es tracta d'un curset d'iniciació) i a la vegada amb la secció i els seus membres fins al punt de deixar-los engrescats de tal manera que continuïn dins d'aquest camp amb tots nosaltres.

Les classes teòriques tot i que varen ser donades a un nivell elemental, s'acompanyaren sempre amb diapositives i material gràfic per assolir un millor nivell didàctic i entenedor.

Per últim, commemorant el 75^è aniversari de la fundació del nostre Centre Excursionista de Terrassa, vàrem creure que valia la pena el gran esforç que suposà organitzar una sortida que mereix comentari a part i que fou una visita al sistema de la Pedra de Sant Martí. Com us podeu imaginar l'esforç va ser considerable i cal agrair a la Federació Catalana d'Espeleologia la col·laboració en el tràmit de l'extensió de l'assegurança a l'estranger dels carnets de Federats de tots els participants en aquesta inoblidable sortida.

La Conferència fou "Pics 85" del G.E.S. del C.M.B.

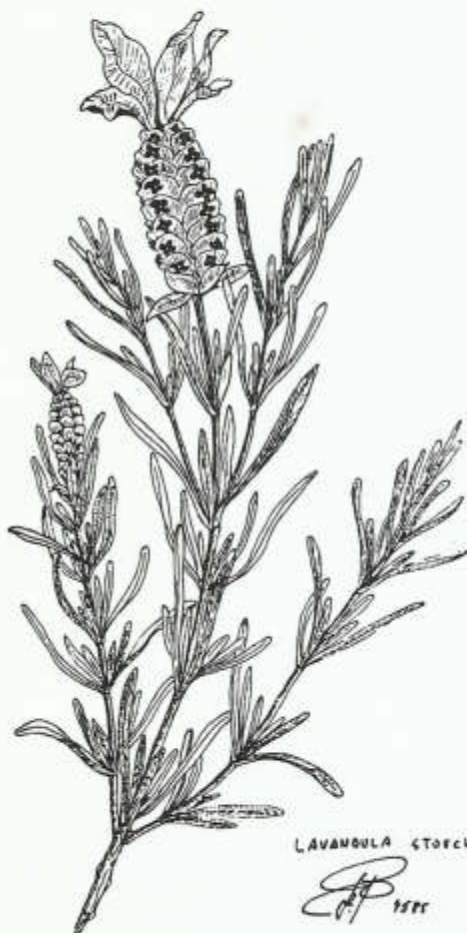
secció de ciències naturals

SOBRE L'EXPOSICIÓ DE FAUNA I FLORA DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I SERRA DE L'OBAC

Amb motiu dels actes centrals de la commemoració del 75^è aniversari del nostre Centre Excursionista, la Secció de Ciències Naturals presentà al Centre Cultural de la Caixa de Terrassa una interessant exposició de LA FAUNA DELS ARTRÒPODES I DE LES PLANTES DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I LA SERRA DE L'OBAC. Aquesta nota pretén fer-ne memòria, deixar-ne constància i recollir les dades més rellevants d'aquesta exposició que fou tan ben acollida pels consocis i pels terrassencs.

La idea inicial sorgí quan, dos o tres anys abans de l'efemèrides del 75^è aniversari, la Junta Directiva i totes les seccions del Centre començaren a pensar com es podria fer aquesta celebració amb dignitat i rellevància. Inicialment hom pensà en una exposició fotogràfica d'artròpodes muntada amb caire didàctic i divulgatiu. Més endavant, però, en sorgir amb força i amb una constància i dedicació exemplars, el grup de Botànica de la Secció, es veié més adient i atractiu exposar conjuntament plantes i animals, fent servir espècies de l'herbari que aquests entusiastes que tenim al nostre Centre van preparant setmana rera setmana.

Segurament una de les tasques més importants, perquè és una de les de major abast, que pot fer la Secció de Ciències Naturals és possibilitar el millor coneixement de la fauna i la flora de les nostres serralades —actualment tan malmeses— de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac. Només a partir d'un major coneixement podrem entendre, estimar i vetllar més la natura, alhora que reforcem el vessant cultural que té qualsevol divulgació científica. En la línia d'aquests objectius, es va pensar que aquesta mostra d'artròpodes i plantes podria ser, dintre de les possibilitats d'una exposició d'aquest estil, una de les més característiques i significatives de les nostres muntanyes. I, encara que es fugia de l'espectacularitat que en el camp fotogràfic altres exoticismes podien donar, s'aprofundia en la bellesa, l'interès i la

EXPOSICIÓ DE LA FAUNA
DELS ARTRÒPODES
I DE LES PLANTES DE
SANT LLORENÇ DEL MUNT
I LA SERRA DE L'OBAC

Secció de Ciències Naturals
del
Centre Excursionista de Terrassa

fidelitat a les serres i turons que veieren els nostres primers passos excursionistes, les nostres primeres il·lusions muntanyenques i les primeres mostres d'admiració i estimació a la natura.

La preparació de l'exposició —us en dóna fe una persona que pot parlar sense perill d'afalac perquè no hi intervingué— fou llarga i laboriosa. Per una banda calia recol·lectar, preparar i classificar una bona colla de plantes representatives de cada indret. Hem de dir que el procés d'assecatge i premsatge de les plantes és llarg i s'ha de fer en unes condicions adequades per tal que no perdin la seva coloració original i no s'alteri la seva consistència. Quan han perdut tota l'aigua, són muntades en cartolines i tancades hermèticament per evitar que siguin destruïdes per fongs o altres paràsits. És el moment d'etiquetar-les correctament i col·locar-les al lloc que els correspon a l'herbari. Diguem també que no qualsevol època de l'any és bona per a fer-ne recol·lecció. Per tal que l'herbari sigui el màxim de complet possible, cal esperar l'època de la floració i recollir exemplars amb totes les seves parts (arrels, tija, fulles i flors) intactes.

Per altra banda, per arribar a les fotografies que el públic pogué admirar, calgué una tasca feixuga i pacient de localització i obtenció dels animals intactes, cadascun en l'època adequada. Calia que cada animal fos fotografiat en el seu hàbitat habitual i en unes condicions de lluminositat i mobilitat adequades, obtingudes unes vegades al natural i altres al laboratori. Amb tot, per obtenir un clixé definitiu es feren sèries per escollir la fotografia que representés més clarament les característiques de cada espècie, valorant més la interpretació científica que l'estètica. La prova escollida fou ampliada adequadament per poder-la oferir al públic.

L'exposició estava estructurada en unitats naturals representatives de biòtops de les nostres serralades. Cada biòtop era encapçalat per una gran fotografia que el definia i un text que n'explicava les característiques principals. Després hi havia una representació de les plantes i artròpodes que hi viuen. Cal dir que no era fàcil seleccionar quines eren les espècies que havien de ser-hi. No hi ha dubte que algunes de les plantes i insectes que calia que figuressin a l'exposició, per ser conegudes i representatives de les nostres rodalies, no viuen únicament en un dels biòtops descrits. Hom intentà situar-los en aquell en el qual són més freqüents o és més fàcil de trobar-los.

Es va creure que la flora i fauna de Sant Llorenç i la Serra de l'Obac podia quedar repartida en vuit biòtops que descrivim seguidament. L'**alzinar** és el bosc típicament mediterrani encara que aquí, com a molts altres llocs, és substituït parcialment per la pineda. Hom podria senyalar dues comunitats: l'alzinar litoral, que ocupa les parts baixes del massís, i l'alzinar muntanyenc, característic de les zones altes. Entre les plantes típiques de l'alzinar cal esmentar el marfull, l'aladern, el fals aladern, el llentiscle o mata, el galzeran, l'arboç, el matabou, l'arítjol l'heura, la vidiella, el bruc boal, el lligabosc mediterrani, la rogeta i la falzia negra, espècies presents a l'exposició. Entre els artròpodes hi havia les papallones, els escarbats i els miriàpodes més habituals de l'alzinar.

La **roureda** constituïa un altre dels biòtops que podem trobar, encara que sovint els roures els veiem barrejats amb les alzines. És la mostra més important que tenim a prop del paisatge caducifoli i la trobem normalment en fondalades humides, acompanyada d'altres espècies vegetals com el boix, el corner, l'arç blanc, el marxívol, la primula vera i la fetgera.

La **pineda** era el tercer biòtop arbori. Com tots sabem, és un bosc secundari gràcies al retrocés de l'alzinar, en una acció afavorida per l'home des de fa anys. Així els pins han passat d'ocupar rocams i penya-segats a ser l'arbre més característic del paisatge de Catalunya.

A les nostres contrades predomina la pineda de pi blanc, amb un sotabosc format per una brolla de plantes tan conegudes com el romaní, les estepes, la farigola, la botja, etc. Amb tot, podem trobar també pinedes de pi pinyer, que es barreja amb el pi blanc, i de pi roig en els indrets més frescals.

Els **prats** són comunitats formades per plantes herbàcies perennes o vivaces, la majoria de les quals són graminies i lleguminoses. A Sant Llorenç i l'Obac predominen els prats secs i de poca extensió com els llistonars (llostó, dactilis, farigola, etc.), els fenassars (fenàs de marge, espunyidelles, pastanaga borda, fonoll, etc.), i altres herbassars. A més són zones on és possible trobar-hi molta varietat d'insectes que hi viuen de forma estable o que hi són de pas.

Dels **conreus**, un altre dels biòtops representats a l'exposició, en destaquem les plantes i animals que s'han adaptat als ritmes de les plantes cultivades i que en algunes espècies arriben a viure a les seves expenses. Quan s'abandona el cultiu d'un camp es va convertint poc a poc en un prat, amb barreja d'espècies animals i vegetals encara que algunes tenen moltes dificultats d'adaptació a causa dels minerals que predominen en la terra, a conseqüència del cultiu.

Els **roquissars** configuren una de les comunitats naturals més típiques i especialitzades perquè podem trobar tant plantes com animals autènticament rupícoles, o sigui adaptats a viure en els rocams i en les cinglerades rocoses de les nostres muntanyes. Entre les plantes podem assenyalar la corona de reina o l'orella d'ós, pròpies de les parets humides. Entre els artròpodes es poden destacar tot d'espècies que viuen en els petits intersticis de les roques.

Es dedicà un altre apartat a mostrar amb detall plantes i animals que viuen en **llocs humits** o fins i tot espècies adaptades a viure a l'**aigua**. Aquest biòtop el trobem a les canals i sobretot a les fonts i als petits corrents d'aigua. Entre les plantes, tots coneixem les jonqueres i les salzedes. Cal recordar que les zones humides són freqüentades per moltes espècies animals que es poden desplaçar amb facilitat, que sovint es poden considerar barrejades amb les qui hi viuen de manera específica.

El darrer biòtop contemplat en l'exposició fou el destinat a conèixer espècies de **coves** i **avencs**. A les vores de les cavitats hi ha una vegetació especialitzada i habituada a un alt grau d'humitat i a poca llum. Quant a la fauna, es poden assenyalar gran quantitat d'espècies totalment adaptades a viure en absoluta foscor —els troglobis— que han adaptat els seus sentits, les seves defenses i el seu sistema alimentici a les possibilitats d'una cova o d'un avenc. En les fotografies mostrades cridava l'atenció la seva natural despigmentació.

En el conjunt dels vuit biòtops s'exposaven, ultra les fotografies generals, les de 71 artròpodes, entre vuit i deu per cada biòtop, degudes a l'Antoni Serra.

De cada un hi havia el seu nom científic i una breu explicació de les seves característiques o costums més peculiars.

Igualment hi havia exposades un total de 148 plantes, una quarantena de les quals era acompanyada d'una fotografia que les mostrava en el seu hàbitat natural. Cada planta era identificada amb el nom científic, el nom vulgar o popular, la data i lloc de recol·lecció i el nom del recol·lector.

Aquesta exposició de plantes i artròpodes fou complementada amb material bibliogràfic exposat en una vitrina. També en una altra vitrina hom podia veure les diferents fases de preparació i assecatge d'una planta.

En una altra hi havia una mostra de zoocecidis que són unes hipertròfies produïdes en un tronc per l'atac d'uns paràsits que també s'anomenen agalles o gal·les. La preparació d'aquesta vitrina, on es podien veure cecidis típics de diferents arbres fou a cura de la senyoreta Teresa Canyelles. Una darrera vitrina exhibia mostres de lepidòpters preparats pel malaguanyat consoci senyor Joan-Antoni Pont.

Encara hi havia una acurada col·lecció de dibuixos de plantes a la ploma deguts al Sr. Joaquim Pérez. Per les impressions recollides entre els visitants es pot dir que cada una de la trentena de mostres era per ella sola tota una obra d'enginy per reproduir amb una extraordinària fidelitat l'original.

Al final de l'exposició el visitant podia contestar una enquesta sobre les plantes o artròpodes que coneixia o les que li havien cridat més l'atenció i manifestar la seva opinió sobre l'exposició. Es reberen unes quatre-centes respostes que han estat revisades i que permetran establir contactes amb més persones interessades en el coneixement de la flora i la fauna de les nostres muntanyes.

Aquesta enquesta fou sobretot contestada en les nombroses visites escolars que passaren per l'exposició durant les dues setmanes de visita pública.

Hom ha preparat un dossier explicatiu i sistemàtic de l'exposició que serà molt útil per futures reposicions. Cal dir que algunes entitats excursionistes o culturals mostraren el seu interès i podria ser que properament es pogués exhibir en altres localitats properes a Terrassa.

Aquesta exposició, que emplenava la sala 1 del Centre Cultural, fou inaugurada el 30 de novembre, després de l'acte acadèmic central, commemoratiu del 75^è aniversari de la fundació del Centre Excursionista, per les autoritats assistents.

Durant els quinze dies en els quals fou oberta, va ser visitada per 3.245 persones, segons dades del Centre Cultural. Això representa una mitjana de 232 visitants per dia. La Secció de Ciències se sent molt satisfeta del ressò assolit i es congratula d'haver pogut oferir als consocis i als ciutadans una altra eina per millorar el coneixement i l'estimació a la natura.

**Recopilació de dades a
càrrec de Jordi Cadevall i Vigués**

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Ctra. Martorell, 58

Telèfon 788 39 44

CAMISERIA I CONFECCIONS

ORLLEI

Sant, Pere, 29

TERRASSA

Telèfon 788 55 51

FOTOS

francino

Carrer Major, 9
Telèfon 780 23 11
TERRASSA

L'Orca

Les Parres, 20

Telèfon 788 42 61

TERRASSA

VENDA DE PEIXOS TROPICALS
OCELLS EXÒTICS
CANARIS
AQUARIUMS, GABIES I AUXILIARIS
INSTAL·LACIÓ DE TOT TIPUS
I CLASSE D'AQUARIUMS I GABIALS

PONSA

JOIERIA · RELLOTGERIA · REGALS

Concessionari de les marques
ROLLEX · CARTIER · BAUME & MERCIER

Font Vella, 46 · Telèfon 784 11 40 · TERRASSA

FOTOGRAFIA
INDUSTRIAL
Y PUBLICITARIA

VIRGILI VERA

VALLPARADIS, 113/115
TELF. 784 08 62
ESTUDIO 788 95 39
TERRASSA

esports
ALPINS

**INTER[®]
SPORT**

TERRASSA
Telèfon 784 09 22
Rutlla, 31

SABADELL
Rambla, 116
Telèfon 725 47 67

Ctra. N. 150 - Km. 14,700
SPORT CENTER